

ALUMINIJ

Glasi delovnega kolektiva tovarne glinice in aluminija »Boris Kidrič« Kidričevo

IZDAJA DELAVSKI SVET
TOVARNE GLINICE IN
ALUMINIJA
»BORIS KIDRIČ«
KIDRIČEVO

UREDNIŠKI ODBOR

Janez Kostanjevec, predsednik, Filip Dolinar, Ivan Horvat, Stojan Kerbler, dipl. ing., Franc Meško, Simon Pešec, Janez Sukič, Milan Trop, dipl. ing., Franc Vrlič, Anton Zdravec in odgovorni urednik tovarniškega časopisa Stane Tonejc, dipl. ing.
Tisk ČP Mariborski tisk Maribor
Rokopisov in slik ne vračamo

ŠT. 2

FEBRUAR 1967

LETNIK V.

Ob dnevu žena

Vesel nasmeh matere, delavke, študentke — žene je potrebniji in pove mnogo več kot najbolj zvoneče deklaracije in resolucije; je bolj prepričljiv kot razne statistike in hvalospevi o enakopravnosti ženske v naši socialistični družbi, o tem, kaj vse smo doslej dobrega storili za žene. Nasmeh žene matere je simbol življenja ženske; materinski smeh je simbol življenja vsake družbe, pa najsi bo socialistična ali kapitalistična.

Ženska se je borila za svojo enakopravnost v družbi, odkar obstaja človeško življenje. Ženska, ki je bila leta in leta zapostavljena, izkoriščana, zatirana in nepismena, je končno uveljavila v družbi svoj jaz. Da bi odpravila vojno, je postala vojak; da bi lahko svobodno delala in ustvarjala, se je dvignila, da bi uničila izkoriščevalce; da bi lahko zavarovala srečo svojih otrok, svoje družine, je zapustila dom, da bi postala dejavnik v političnem in družbenem življenju dežele, dejavnik v mednarodnem boju.

»Komunist« je pred leti ob dnevu žena napisal tele besede: »V naši družbi sistematično ustvarjamo pogoje za popolno enakopravnost ženske. Tudi to, da v novi ustavi ni posebna kategorija, ki bi ji morali posebej urejati položaj, temveč aktivni družbeni subjekt, v katerega rokah je krmilo lastnega življenja — pomeni veliko. Pripravljen je teren, na katerem se gradi njena resnična ekonomska samostojnost. Nastajajo pogoji, da se ženski, ki dela — v tovarni in šoli, v bolnišnici in inštitutu, v ustanovah in družbenih organizacijah — olajša materinska skrb, da bo tudi njeno delo merilo njene družbene uveljavitve. To ni postala le vsebina družbenih prizadevanj, temveč tudi pogoj za nadaljnji napredek skupnosti.«

Res lepo in zvoneče pa tudi mnogo obetajoče besede, ki pa jih žal še vedno nismo popolnoma uresničili. Dosegli smo, da lahko žena dobi delo pod enakimi pogoji in enakim plačilom kot moški; uspelo nam je, da lahko žena voli in da je lahko izvoljena v vse organe naše oblasti. Nismo pa dosegli, da bi lahko delala v takih pogojih kot moški. Še vedno je namreč ostal pretežni del skrbi za družino na ženinih ramenih. Rekli smo, da bomo ženi pomagali z različnimi servisi; da bomo zgradili dovolj ustanov za varstvo otrok. Naši ženi smo obljubljali vse mogoče, žal pa je premnogokrat ostalo vse le pri obljubah. Še vedno je žena tista, ki po utrudljivem delu v tovarni opravi doma vsa gospodinjska dela. Ženi je bolj ali manj prepuščena

(Nadaljevanje na 2. strani)

LETNA KONFERENCA KOMUNISTOV

V soboto, 11. februarja, smo se komunisti naše delovne skupnosti zbrali na svoji letni konferenci. Na konferenci je bilo preko 90 članov naše organizacije in gostje: članica CK ZKS Lojzka Stropnikova, politični sekretar občinskega komiteja Branko Bračko in delegacija iz »IMPOLA« v Slovenski Bistrici.

Dosedanji tovarniški komitej ZK je pripravil izčrpno poročilo o dejavnosti komunistov v podjetju. Iz poročila sledi, da komunisti nismo stali ob strani ob važnih dogodkih v zadnjih dveh letih. Ta čas je bil zelo razgiban in izredno bogat na notranjem in zunanjem političnem področju. Kot vsa naša zveza komunistov, tako tudi naša organizacija ni bila ravnodušna do raznih dogodkov doma in do raznih vojnih žarišč v svetu, predvsem v Aziji. Dogajanja v našem družbenem življenju, ki so dosegla višek s IV. plenomom na Brionih, so predramila tudi nas iz morda prevelikega samozadovoljstva. Vsi člani smo pozdravili odločne ukrepe IV. plenuma CK ZKJ, ki je za nas vse zgodovinsko pomemben.

Konferenca je temeljito pretresla našo organizacijsko shemo in po daljši razpravi sprejela sklep, da bo v bodoče v podjetju le ena osnovna organizacija, ki bo združevala vse komuniste, zaposlene pri nas. To bo omogočalo vsem članom, da bodo seznanjeni z življenjem vsega kolektiva. Na sestankih organizacije bodo vprašanja vedno kom-

pleksna in za vse komuniste. Drobne zadeve, ki so važne le za ožje področje, bo obravnaval aktiv članov ZK tistega področja in jih razčistil.

Sekretar občinskega komiteja Branko Bračko je v svojem nagovoru jasno nakazal, kam naj vodi reorganizacija ZK. Niti najmanj ni važna oblika, ampak vsebina dela in rezultati. Nujno je, da se od raznih drobnih, večkrat tudi osebnih problemov preusmerimo v vsestransko analiranje naše sodobnosti. To bomo vsekakor lažje dosegli, če bomo združeni v eni osnovni organizaciji.

Načelo rotacije je bilo na konferenci tudi precej živo prisotno. Dosti, mogoče celo preveč, je bilo o tem govora zadnji čas na raznih sestankih. Na konferenci je bilo tudi jasno prikazano, kako daleč lahko gremo z rotacijo, saj je pri tako bogati samoupravi dejansko nemogoče, da nekoga, ki je bil v enem od samoupravnih ali družbeno-političnih organov, ne bi več pritegnili na drugem področju. To tembolj, če pomislimo, da je med nami mnogo takih, ki niso voljni kdo ve kako delati.

Forum kot je letna konferenca ZK, ni mogel mimo problema delitve OD v našem podjetju. Važno je, kako delimo dohodek podjetja sploh, saj moramo resno misliti na nenehno izboljševanje proizvodnje, večanje produktivnosti in zmogljivosti. Vedno glasneje se postavlja zahteva o delitvi osebnega dohodka po pravno veljavnih pravilnikih. Tej zahtevi bo treba slej ko prej ugoditi. Zelo dobra je misel, ki je bila izrečena na konferenci: »Spričevalo o strokovni usposobljenosti je lahko le vstopnica za določeno delovno mesto. Znanje in delo delavca pa naj zagotovi obstoj na njem.« Naši osebni dohodki so še vse prej preveč plačilo po času, kot po vloženem delu.

Delo komunista zunaj podjetja, to je v kraju, kjer stanuje, bo ena od osnovnih nalog vsakega člana, saj je dve tretjini časa doma in mu problemi, ki so v domačem kraju, od prosvetno-kulturnega do komunalnega značaja, ne morejo biti postranska stvar. To še prav posebej velja za komuniste tu, v naselju Kidričevo. Komunista ne moremo vrednotiti po obiskih na sestankih, ampak po njegovem delu. Odbori SZDL so prav zdaj sredi priprav na spomladanske volitve in tu je torišče našega dela.

Odraz gospodarske reforme v naši delovni organizaciji je lahko le spodbuden za nas, saj si kolektiv želi, da preidemo čimprej od še vedno administrativno vodenega gospodarjenja do gospodarjenja po pogojih, ki jih zahteva trg v širšem smislu. Kolektivu je bilo že ob nastopu reforme jasno, da se vsa nesorazmerja ne morejo odpraviti preko noči, vendar pa so nas zelo prizadele določene prodajne cene naših proizvodov, ki še vedno omogočajo precejšnje prelivanje sredstev v druge panoge gospodarstva, brez pravih možnosti, da se pojavimo na tujih tržiščih. Ta možnost je prišla šele z letošnjim letom. Cene našim proizvodom na domačem trgu močno odstopajo od cen, ki jih je mogoče doseči z izvozom. Zaradi tega so ustvarjeni rezultati v letu 1966 močno okrnjeni. S te plati moramo gledati tudi na dohodek, dosežen v lanskem letu, saj ti rezultati niso takšni, kot bi jih kolektiv lahko dosegel ob pogojih trdne prodaje. Kljub vsemu temu pa kolektiv v času reforme ni z nobenim ukrepom ali delovanjem krnil ali skušal obiti težnje reforme, ker smo se zavedali, da z disciplino, boljšim delom in varčevanjem lahko pripomoremo k izboljšanju položaja in ustvaritvi postavljenih ciljev reforme.

Na rezultate poslovanja naše gospodarske skupnosti je močno vplivalo pomanjkanje električne

(Nadaljevanje na 8. strani)

Ob dnevu žena — čestitke vsem sodelavkam

Zasedanja delavskega sveta

V času, ki je predpisan v statutu za trajanje seje delavskega sveta, niso bile rešene vse zadeve, zato je bilo potrebno 5. redno sejo delavskega sveta, ki je bila sklicana za 3. februar, prekiniti in jo nadaljevati 6. februarja.

SPREMEMBE ORGANIZACIJSKIH SHEM IN PRAVILNIKOV O DELITVI OSEBNIH DOHODKOV DELOVNIH ENOT

Sveti proizvajalcev delovnih enot glinice, aluminija in energije so sprejeli spremembe svojih organizacijskih shem in v zvezi s tem tudi spremembe pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov. O vseh teh spremembah je upravni odbor razpravljal in v nobenem primeru ni dal delavskemu svetu pozitivnega predloga za spremembo shem, ampak je sodil, da bi bilo potrebno spremembe dodatno obrazložiti in utemeljiti. Obširna razprava o spremembah shem na delavskem svetu — saj je trajala več kot tri ure — je dokazala, da je organizacija dela v podjetju res važno vprašanje in da je potrebno k vsakemu spreminjanju pristopiti z največjo resnostjo, pri čemer mora biti osnovni cilj — ekonomičnejše poslovanje.

Svet proizvajalcev delovne enote glinice je želel soglasje za ukinitev štirih delovnih mest stikalničarjev in za povečanje zasedbe na delovnem mestu gliničarja za enako število. Spremembo utemeljuje s tem, da opravljajo gliničarji in stikalničarji približno enaka dela, so pa raz-

lično ocenjena delovna mesta, zaradi česar prihaja do težav pri določanju ljudi za opravljanje določenih del.

Delavski svet je priporočal DE glinice, naj preuči svojo organizacijo dela in na osnovi tega napravi novo organizacijsko shemo, ki jo naj sprejme po predpisanem postopku.

SPREMEMBE ORGANIZACIJSKE SHEME V DE ALUMINIJA

V delovni enoti aluminij je pričela obratovati nova skupina elektrolitskih peči. Svet te delovne enote je o tem razpravljal in ugotovil, da za to novo skupino elektrolitskih peči ni predvidenih delavcev v organizacijski shemi, zato je sprejel predlog svojega vodje, da se zasedba na delovnem mestu skupinovodje elektrolizerjev poveča za 4 delavce in na delovnem mestu elektrolizerja za 4 delavce.

Po zadolžitvi upravnega odbora je razvoj to potrebo po povečanju proučil, o čemer je podal poročilo delavskemu svetu. Delavski svet je po obravnavi sklenil, da naj svet proizvajalcev organizacijsko shemo in spremembo pravilnika po predpisanem postopku da v javnost in potem to predlaga delavskemu svetu v soglasje.

SPREMEMBE ORGANIZACIJSKE SHEME V DE ENERGETIKE

Delavski svet ni dal soglasja k predlaganim spremembam organizacijskih shem v DE energetike. Svet te delovne enote je namreč sklenil, da bo povečal zasedbo za enega delavca na delovnem mestu vodje usmerjevalnice in stikalnice, na delovnem mestu ključavničarja za transportne naprave za premog in pepel in na delovnem mestu posluževalca naprav za dobavo in pripravo vode ter da bo odprl novo delovno mesto čistilca obratnih prostorov in pogonskih naprav v elektroenergetskem obratu. Svet je nadalje sklenil, da se v organizacijski enoti plinarne zmanjša zasedba za štiri delavce na delovnem mestu ključavničarja za transportne naprave za premog in pepel. Organi upravljanja so v razpravi o tem predlogu sodelovali, da je takšno spreminjanje organizacijske sheme delovne enote energetike samo prenašanje odvečne delovne sile iz enega v drugi obrat.

SPREMEMBA PRAVILNIKA O DELITVI OD DE OSREDNJIH SLUŽB

Vodja delovne enote je začel postopek za spremembo pravilnika o delitvi osebnih dohodkov DE osrednjih služb, ki naj bi bila ta-

ka, da bi delovno mesto upravnika samskega doma prenesli iz 3. v 4. stopnjo odgovornosti po tabeli II-C in bi ga po tej tabeli ocenili s 140 točkami. S tem predlogom je soglašala komisija za kadrovanje in štipendiranje, svet delovne enote pa ga ni sprejel, zato je v skladu z določili navedenega pravilnika bil pristojen o zadevi dokončno odločiti delavski svet. Delavski svet je soglašal s sklepom sveta proizvajalcev delovne enote osrednjih služb in spremembe torej ne bo.

PRIPOROČILO UPRAVNEGA ODBORA

Upravni odbor je v zvezi s spreminjanjem in dopolnjevanjem organizacijskih shem predlagal vsem vodjem delovnih enot in vsem svetom proizvajalcev, da naj pri morebitnih potrebah po povečanju zasedbe delovnih mest temeljito preučijo, če je to v obratu res potrebno in če jih ne bi bilo mogoče rešiti kakšno drugače. Upravni odbor sodi, da poviševanje zasedbe delovnih mest ni v skladu s težnjami reforme, ampak bi bilo potrebno skrbeti za poviševanje storilnosti dela in vedno sproti preučevati boljše in ekonomičnejšo organizacijo dela v vseh obratih in na vseh delovnih mestih.

Vzdrževanje lurgi filtrov

ZAČASEN SKLEP O OBRAČUNAVANJU BOLNIŠKEGA STALEŽA ZA PRVIH 30 DNI

Delavski svet je sklenil, da je v našem podjetju obračunavati nadomestilo za prvih 30 dni odsotnosti zaradi bolezni po enakih osnovah, ki so veljale za obračun do sedaj in so bile določene v temeljnem zakonu o zdravstvenem zavarovanju.

Z zakonom o spremembah in dopolnitvah temeljnega zakona o zdravstvenem zavarovanju je določeno, da morajo delovne organizacije najpozneje do 1. marca 1967 predpisati s svojim splošnim aktom merila za obračun bolniške odsotnosti za prvih 30 dni. Upravni odbor našega podjetja je zaradi tega pripravil ustrezni predlog, ki ga je posredoval vsem svetom proizvajalcev delovnih enot. Vsi sveti so te spremembe objavili, tako da bomo lahko ob predpisanem roku uskladili vse pravilnike o delitvi osebnih dohodkov.

SPREMEMBA PRAVILNIKA O IZPLAČEVANJU IZ SREDSTEV SKUPNE PORABE ZA LETNI DOPUST ČLANOM DELOVNE SKUPNOSTI V GOTOVINI

Že na prejšnji seji je delavski svet sklenil, da znaša znesek, ki gre vsakemu članu delovne skupnosti iz sredstev skupne porabe, v gotovini za letni dopust 500 novih dinarjev. Zaradi tega je bilo potrebno pripraviti predlog za spremembo omenjenega pravilnika, ki sedaj določa, da se letno izločajo sredstva za goto-

vinska izplačila članom delovne skupnosti iz sklada skupne porabe v višini do 3% osebnih dohodkov.

FINANČNI PLAN IZOBRAŽEVALNEGA CENTRA

Delavski svet je sprejel plan porabe finančnih sredstev za strokovno izobraževanje. V planu je predvideno, da so skupne potrebe po sredstvih za strokovno izobraževanje za leto 1967 265.000 novih dinarjev, ki bodo uporabljena za izobraževanje v izobraževalnem centru (okrog 103.000 N din), izobraževanje izven podjetja (ca. 55.000 N din), za izredni študij (ca. 32.000 N din), za redni študij (ca. 69.000 N din), in za skripta in knjižice (ca. 5000 N din). Poraba sredstev za posamezne potrebe je odvisna od soglasja upravnega odbora.

FINANČNI PLAN INDUSTRIJSKEGA GASILSKEGA DRUŠTVA

V letnem delovnem in finančnem planu za leto 1967 industrijskega gasilskega društva našega podjetja, ki ga je sprejel delavski svet, je predvideno, da bodo potrebovali okrog 7000 N dinarjev sredstev. Finančni plan predvideva pretežni del sredstev za izvršitev vaj v podjetju s sodelovanjem občinske gasilske zveze in meštovarniških vaj. Stroški občinskega zbora bodo v letošnjem letu nekoliko višji, ker nameravajo nagraditi štiri člane, ki že od leta 1947 delajo v društvu, in obiskati Petra Čulibra, ki je tudi ustanovni član društva.

PONOVI SPREJEM DELAVCEV

Komisija za sprejem delavcev pri DE vzdrževalni obrati je sprejela v delovno razmerje Stefana Kopšeta. Pozneje so ugotovili, da je imenovan že delal v našem podjetju. Ta komisija nadalje predlaga delavskemu svetu, da naj da soglasje k sprejemu v začasno delovno razmerje za Franca Mesariča. O vsem je razpravljal delavski svet in ugotovil, da je pri Kopšetu kršeno načelo o ponovnem sprejemanju delavcev v podjetje. Delavski svet je naročil vodstvu osrednjih služb, da naj pripravi osnutek poslovnika o delu komisije za sprejem delavcev, ki bi ga naj vsi sveti proizvajalcev delovnih enot sprejeli in v katerem bi naj bil določen postopek za delo komisije, sočasno pa bi naj uzakonili oziroma uveljavili sprejeto načelo za ponovno sprejemanje delavcev oziroma za sprejemanje tistih delavcev, ki so že bili zaposleni v našem podjetju, tudi v statutu oziroma pravilniku o delovnih razmerjih.

NAKUP DEVIZNIH SREDSTEV

Delavski svet je odobril 7,5 milijona novih dinarjev za nakup deviznih sredstev, in sicer od slovenske gospodarske banke v Ljubljani in od podjetja »Impol« Slovenska Bistrica. Naše podjetje nujno potrebuje devizna sredstva za nabavo nove opreme.

DENARNE POMOČI IN DOTACIJE

Na tej seji je delavski svet razpravljal o prošnjah za dotacije oziroma za denarne pomoči. O vseh prošnjah je prej razpravljal že upravni odbor, ki je zahteval od pristojnih služb vse potrebne obrazložitve. Posamezne prošnje so bile rešene takole:

Marija Sibila iz Apač, vdova po pokojnem Janezu Sibili, je DS odobrila 1000 N dinarjev pomoči.

Družini pokojnega Viktorja Kmeteca je DS odobrila 6000 N dinarjev za delno odplačilo dolga na hiši.

Miroslavu Kovaču, ki študira na tehniški kemijski šoli v Rušah v 3. letniku, je DS odobrila pomoč v višini štipendije za to šolo za dobo enega leta.

Franco Čemenščku, vajencu v OE elektrovzdrževanje, je DS odobrila socialno podporo v znesku 1200 N dinarjev.

DS je akceptiral pismo Ludvika Anžela, ki odklanja nadaljnjo

razpravo o pomoči pri študiju za hčerko Nado.

DS je odobrila 60.000 N dinarjev zdravstvenemu domu Ptuj za ureditev specialistične šolske zobne ambulante za celjustno ortopedijo in šolsko preventivo. V ta namen bomo izkoristili tudi 40.000 N dinarjev sredstev, ki so bila odobrena za ureditev lekarniške postaje v Kidričevem, ki pa ne bodo izkoriščena, ker ni prišlo do sklenitve pogodbe za ureditev te postaje.

DS ni ugodil prošnji občinskega odbora SZDL — radia Ptuj za odobritev posojila v znesku 6000 N dinarjev. Pri tem je ugotovil, da je naše podjetje do sedaj ugodno reševalo vse prošnje radia Ptuj za dotacije, ki jih je le-ta potreboval za ureditev radijske postaje, sedaj pa nimamo na razpolago sredstev za posojila.

Občinski zvezi prijateljev mladine Ptuj je odobrila DS pomoč v znesku 5000 N dinarjev za vzgojno delo pionirjev.

Prošnjam za dotacije osnovnih šol »Franca Osojnika« iz Ptuja in osnovne šole Majšperk DS ni ugodila.

DOLOČITEV CEN SKUPNIM LEŽIŠČEM V SAMSKEM DOMU

Za zimsko sezono 1966/67 je delavski svet določil ceno skupnim ležiščem v samskem domu in sicer 20 N dinarjev za posteljo mesečno. Skupna ležišča lahko koristijo tisti člani naše delovne skupnosti, ki v zimskem času ne morejo prihajati na delo od doma oziroma iz svojega stanovanja. Razliko do polne cene oziroma ekonomične cene bomo knili iz sklada skupne porabe.

PLAČILO RAČUNOV IN PLAČEVANJE PRAZNIH STANOVANJ

Vodstvo osrednjih služb je pripravilo odgovor na vprašanje, ki je bilo postavljeno na zadnji seji delavskega sveta in sicer, kako je s plačevanjem praznih stanovanj. Iz odgovora sledi, da je s pogodbo med stanovanjskim podjetjem in našim podjetjem razvidno, da smo dolžni plačati prazno stanovanje, če ga ne zasedemo v roku 30 dni po izpraznitvi. DS je nato odobrila plačilo vseh računov zaradi praznih stanovanj in plačilo računov zaradi pogrebnih stroškov pokojnega Viktorja Kmeteca, Dušana Kvedra in inž. Pauka.

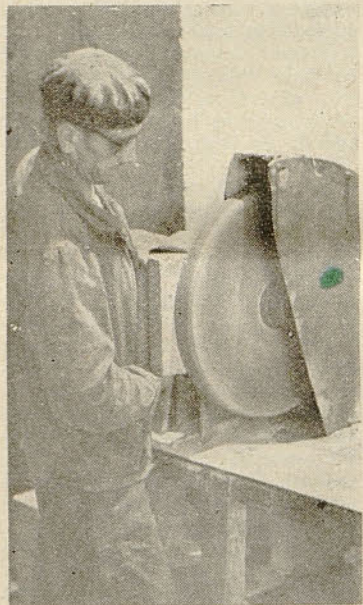
Nadalje je delavski svet potrdil tudi stroške malice, ki so nastali za tiste malice, ki so jih dobili člani delovne skupnosti ob novem letu.

PRITOŽBE NA DODELITEV STANOVANJ

Komisija za skupno potrošnjo in družbeni standard je s svojim sklepom dodelila trisobno stanovanje (Nadaljevanje na 3. strani)

Visoko kvalificiran avtomehanik Lovro Mesarič

Šamoter pri brušenju šamotne opeke

(Nadaljevanje s 1. strani)

tudi vsa skrb za otroke, tako da zase, za svoje probleme, da o razvedrilu niti ne govorimo, skoraj ne najde prostega časa. Delovni čas smo skrajšali za eno uro na dan. Kaj pa smo s tem dali naši zaposleni ženi? Dali smo ji prosto soboto, da lahko takrat, namesto da bi počivala, ves dan opravlja razna gospodinjstva dela.

Priznamo, da žena gospodinja, ki skrbi za štiričlansko družino, opravlja zelo pomembno in naporno nalogo, materialno pa tega taki ženi z ničemer ne priznamo.

Da, našim ženam smo marsikaj obljubili, manj pa smo jim tudi dali. Omogočili smo jim, da se družbeno in politično udeležujejo, ne da bi pri tem pomislili, kdaj neki bodo imele čas za to. Če so dopolne v tovarni, popoldne pa prebijejo doma za štedilnikom in z otroki, res nimajo časa še za sestanke.

Priznavamo, da smo naši zaposleni ženi dali manj, kot smo ji obljubljali, da smo naše ženske tisto, kar smo ji že dali. S tem, da ukinjamo otroški dodatek, da zmanjšujemo število dni porodniškega dopusta, da zmanjšujemo dodatek za opremo novorojenčka, našim ženam res ne bomo pomagali!

Toda žene so se znale za svoje pravice vedno boriti. Za svoje pravice so celo umirale na barikadah. Na ta način so si priborile celo pravice, o katerih si Clara Zetkin in njene tovarišice, ki so se prve v svetu pričele boriti za enakopravnost žena, niso upale sanjati. Prav zaradi take tradicije smo lahko prepričani, da si bo tudi dandanašnja žena priborila tiste pravice, ki so ji na papirju sicer že priznane, jih pa še ne uživa. Zato lahko gledamo z optimizmom na prihodnost, ki bo prav gotovo prinesla tudi enakopravnost obeh spolov, saj drug brez drugega že zaradi biološkega poslanstva, ki jima ga je namenila narava, ne moreta živeti.

Glejmo optimistično v bodočnost vsaj danes ob vašem dnevu, drage matere in žene, saj bo jutrišnji dan lepši za vas, za vaše otroke, za vse nas.

Dof

(Nadaljevanje z 2. strani)

vanje v Kidričevem št. 24 Ivanu Krniču, predelavcu uslužnostnih dejavnosti v splošni službi. Zoper to dodelitev stanovanja so vložili pritožbe: Jože Soršak, KV šofer iz DE promet, Zvonko Kutnjak, KV električar iz DE vzdrževanja, in Vido Kavarič, PKV elektrolizer iz DE aluminij. Te pritožbe je obravnavala komisija za prošnje in pritožbe, pri čemer je pregledala določila pravilnika o dodeljevanju stanovanj in ugotovila, da je komisija za skupno potrošnjo in družbeni standard dodelila stanovanje Krniču v skladu z določili pravilnika.

Po ostri in obširni debati je delavski svet zavrnil pritožbi Zvonka Kutnjaka in Vida Kavariča, Soršaku pa je dodelil stanovanje, ki ga je komisija dodelila Krniču.

Predsednika komisije za skupno potrošnjo in družbeni standard in komisije za prošnje in pritožbe sta zaradi tega podala ostavki. Delavski svet je izvolil za novega predsednika komisije za skupno potrošnjo in družbeni standard Franca Terbuca, za predsednika komisije za prošnje in pritožbe pa Miho Emeršiča.

Delavski svet je nadalje sodil, da je potrebno čimprej popraviti pravilnik o dodeljevanju stanovanj.

● ODOBRITEV NABAVE OSNOVNIH SREDSTEV

Za potrebe DE vzdrževalni obrati je DS odobril nakup 10 kompletnih garnitur z ročaji za gorilnike, gorilnike za varjenje in rezilnike v skupni vrednosti 13.000 N dinarjev.

Na koncu se je delavski svet razpravljal še o poslovanju počitniškega doma »Aluminij« v Crikvenici v letu 1967 in odobril 20.000 N dinarjev v sklad za izgradnjo bolnišnice Ptuj namesto vencev za pokojnega Borisa Kraigherja.

Delavski svet je določil tudi splošne pogoje za uporabo dvorane v restavraciji v Kidričevem. Na osnovi tega bodo lahko dobile določene organizacije in društva enkrat letno dvorano v uporabo po režijski ceni, t. j. plačale bodo samo stroške, ki nastanejo ob uporabi.

K. n.

Nuklearne elektrarne v ZDA

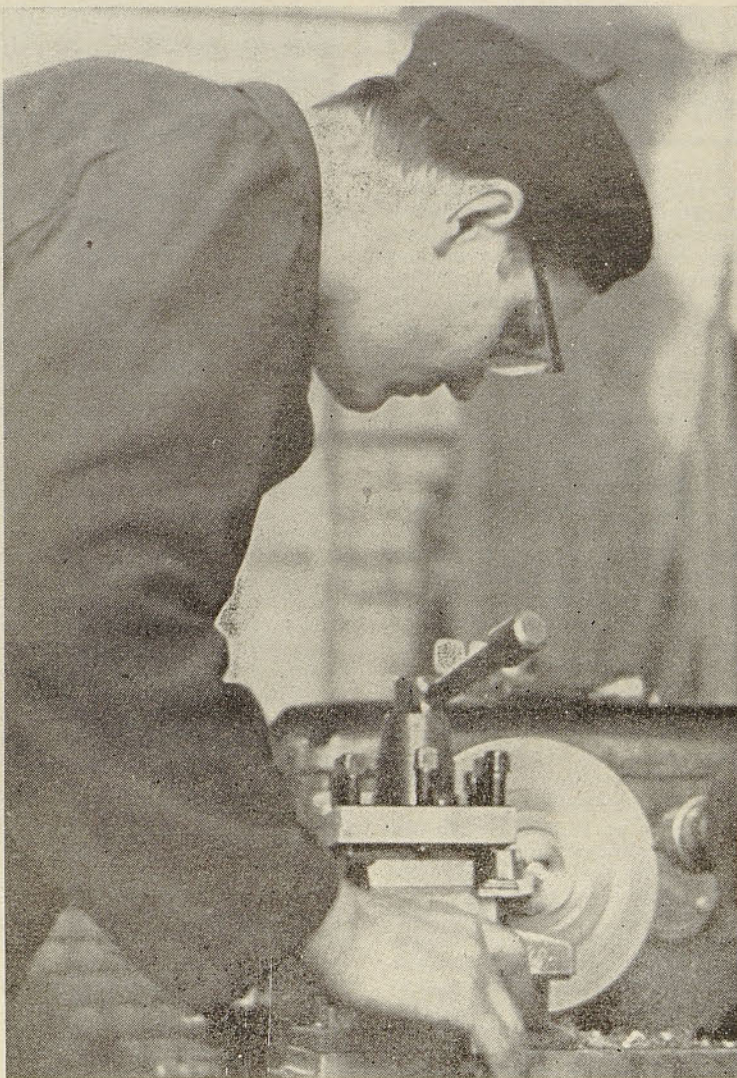
Od začetka leta 1965 pa do danes so v ZDA začeli graditi 14 velikih nuklearnih elektrarn s skupno močjo 10.000 MW. Vrhunec te aktivnosti predstavlja odločitev Tennessee Valley Authority, da bodo začeli graditi nuklearno elektrarno 2.200 MW (2×1.100) s specifičnimi investicijskimi stroški 116 \$/kW in stroški proizvodnje 2,37 milis/kWh (obresti 4,5 %, 35-letno odplačilo).

Releji s hermetično zaprtimi kontakti

Inštitut za elektroniko in avtomatiko v Ljubljani je začel izdelovati releje s hermetično zaprtimi kontakti. V svetu so ti releji poznani pod imenom »herkom« ali »reed« releji. Proizvajajo tri tipe in to: releje z mehkomagnetnimi hermetičnimi kontakti MHR, releje s trdomagnetnimi hermetičnimi kontakti — THR, polarizirane releje — PHR. Inštitut je objavil tudi podrobne karakteristike teh relejev.

Hitri kuhalnik v avtomobilu

V Zahodni Nemčiji so začeli izdelovati majhne hitre kuhalnike za pravo kavo, ki so prirejeni kar za priključitev na vžigalnik za cigarete na amnaturni plošči. Napravico že pred vožnjo napolnimo s kavo, sladkorjem in vodo, v nekaj minutah po vklopu pa dobimo iz nje dve skodelici vroče kave. Cena kuhalnika je 50 DM.

Ključavničar Jože Švagan

Novi odborniki - večja odgovornost

Smo v obdobju, ko je vsepovsod slišati največ o bližnjih skupščinskih volitvah, zato ni nič posebnega, če odborniki in poslanci oziroma njihov odnos do volilcev pritegnejo največjo pozornost prav med temi predvolilnimi pripravami. To je tudi povsem razumljivo, saj je volilec postal povsem jasno, da bo prav od njih samih največ odvisno, kakšne bodo občinske skupščine v naslednji mandatni dobi.

Nadalje je tudi jasno opaziti, da z razvojem naše samoupravne družbe narašča tudi zanimanje za to temo, to pa iz povsem preprostega razloga, ker je današnja vloga odbornika in poslanca vedno važnejša in vedno pomembnejša za nadaljnji razvoj demokratičnih socialističnih odnosov.

Ker bomo tudi v našem delovnem kolektivu volili nove odbornike občinske skupščine, prav tako pa tudi poslance, sodim za potrebno, da se o tem malo prej pogovorimo, kajti odgovornost, ki jo s tem prevzemamo, bo precejšnja, izkušnje prejšnjih let pa nam tudi povedo mnogo.

Mi namreč dobro vemo tudi to, da volilci prenašajo s tem, ko izvolijo nekoga za odbornika ali poslanca, nanj tako in tako družbeno moč; prek njega uresničujejo svoje samoupravne pravice. In prvo to je tudi eden glavnih vzrokov, da nam mora biti vedno manj vseeno, kdo je ta človek in kako bo opravljal zaupano mu nalogo oziroma dolžnost. V sedanjih pogovorih o pripravah na volitve je vedno pogosteje slišati tudi, koliko je pri odborniku ali poslancu razvita odgovornost do njegovih volilcev, ki so mu izrazili polno zaupanje. Danes je mnogokrat slišati precej kritičnih pripomb na delo dosedanjih odbornikov občinske skupščine in tudi poslancev, ki so največkrat razpravljali o nečem, o čemer se niso prej posvetovali s svojimi volilci, posledica pa je bil sprejet odlok ali zakon, ki so ga volilci skorajda zavračali kot neustreznega in nesprejemljivega. Toda tak odlok ali zakon je

bil sprejet. Seveda pa bi bilo krivično do odbornikov in poslancev, če bi prav vse, kar ni bilo v redu, nalagali le na njihova ramena, kajti pripravljeni predlogi in pa dokumentacija na sejah so največkrat bili taki, da jih pretežni del odbornikov ali poslancev skoraj ni razumel. Za temeljito razpravo in nato za odločanje oziroma sprejemanje bi marsikdaj potrebovali tudi dva dni.

Kako naj recimo odbornik občinske skupščine kvalificirano razpravlja o določitih podjetjih in daje nanj koristne pripombe, ko pa je že enak predlog prej obravnaval celotni samoupravni mehanizem delovnega kolektiva, ki brez dvoma tudi najbolje ve, kaj je za njega prav in kaj ne. Potem pa si je treba res postaviti vprašanje, kakšna je sploh vloga občine pri tem? Nič manj enako je tudi z uvedbo 42-urnega delovnega tednika in še in še.

Razprave o odnosih volilec-odbornik ali poslanec jasno opozarjajo, da je potrebno še bolj decentralizirati pristojnosti, čisto drugače razdeliti družbene zadeve in odgovornosti v samoupravnem mehanizmu komunke. Naposled se je bistveno spremenilo tudi razpolaganje s sredstvi, ki so ustvarjena v komunni, vendar pa občina nima več rok nad nekoč močnimi investicijskimi skladi. Pri tem prav gotovo ni treba še posebej poudarjati tega, da gre proračun komunke skoraj 90% za nujne primere, kot so šolstvo, komunala, uprava in podobno, medtem ko ostanejo za resnično prosto razpolaganje le razmeroma neznatna sredstva. V takih okoliščinah je mogoče bistveno vplivati na ekonomska gibanja samo z usklajevanjem samoupravnih aktivnosti občanov ter delovnih in drugih organizacij. To pa mora kajpak vplivati tudi na vsebino delo občinske skupščine in na mesto odbornika v njej.

Njen ugled in vpliv ne moreta več temeljiti izključno na tem, da je najbogatejši investitor ali oblast, marveč na ugledu same

Lep dom oddiha imamo v Crikvenici; ni kaj reči. Tudi prostora je dovolj, saj se je zmogljivost doma z nakupom sosednje vile LADA povečala na čez 90 ležišč. Po tem preprostem računu lahko v enem mesecu letuje v domu čez 270 oseb. V letni sezoni od 1. maja do 15. oktobra bi se lahko zvrstilo v domu okrog 1500 oseb. Že kar lepo število. Če vzamemo kot povprečje tričlansko družino, bi lahko vsako leto preživel dopust v Crikvenici vsaj 500 članov kolektiva po deset dni. V manj kot štirih letih bi lahko vsi člani kolektiva uživali usluge doma. Zaradi zdravstvenih in drugih razlogov je vsaj 15% članov kolektiva, ki ne morejo na morje in bi v treh letih lahko bili vsi na vrsti. Na vsakega bi prišla vrsta in tudi prostor bi bil, če bi...

Če bi med našimi člani bilo zanimanje za dom. Kar pogledjmo samo za lansko leto: od čez 1900 zaposlenih je letovalo v domu 168 naših delavcev. To je manj kot 9% ali manj kot vsak enajsti zaposleni. Za lansko leto pa lahko še trdimo, da je bil dom zelo dobro zaseden. Tu je jedro vprašanja — če se res plača vzdrževati tako drage objekte pri tako malem zanimanju v kolektivu. (Zakaj nekaj vzdrževati in drago plačevati, če ni v korist kolektivu?) Ne moremo trditi, da je zanimanje za dom, ko pa letuje v domu mnogo več tujih oseb kot pa članov našega kolektiva. Sredstva, vezana na te objekte, bi kolektiv lahko mnogo bolje izkoristil v take objekte, kjer bi imelo mnogo

več naših ljudi koristi. Gostinske usluge za turiste, domače ali tuje, naj ureja gostinstvo, ne pa gospodarska organizacija.

Za letošnjo sezono so potrjene nove cene uslug, ki so znatno višje, kot so bile dosedanje. Za odrasle 31 N din, za otroke do 10 let pa 27 N din. Regresa ni več in kaj lahko se zgodi, da bodo tudi v glavni sezoni prevladovali v domu tujci.

Saj je vprašanje regresa tudi bolj umetno in je le večanje osebnega dohodka tistim, ki so letovali v domu. Tisti, ki so letovali v domu, so z regresom in kritjem izgube pri poslovanju doma dobili kar lepo vsoto. Ostalim, ki niso preživel svojega dopusta v našem domu, so bili osebni dohodki za toliko nižji. Tak način je bil primeren ali celo nujen za prva leta po osvoboditvi. Danes, ko se je samoupravljanje že tako razvilo, pa tak način ni več potreben. Da ni primerna taka oblika diktiranja kraja in načina dopusta, je razvidno iz pregleda, kako je bil dom zaseden v zadnjih nekaj letih.

Način dopustovanja se je v zadnjih nekaj letih bistveno spremenil. Vedno več je takih, ki želijo videti več krajev, in tudi deset dni v istem kraju je marsikateremu predolgo. Danes ne potuje le avtomobilist iz kraja v kraj, ampak tudi pešec se posluži javnega prometa in potuje.

Upravni odbor počitniškega doma bo moral temeljito pregledati vse možnosti in predlagati najustreznejšo rešitev. -čk-

se pred novimi volitvami tega spet nekoliko bolj podrobno spomnimo.

Danes je sestava zbora delovnih skupnosti že močno spremenjena, toda način poslovanja s podjetji je žal ostal enak, kar dokazuje še eno našo slabost. Novi odborniki so se predvsem zato tudi največkrat izgubljali med komuno in svojo delovno organizacijo. Rezultat takih okoliščin, kjer so se pač pojavile, je bil, da odborniki ni prihajal v skupščino s stališči svojega delovnega kolektiva, ki ga je izvolil, niti se ni vračal nazaj s stališči občinske skupščine. Če pri vsem tem omenimo še to, da so včasih bili zaradi raznih struktur in ključev izvoljeni ljudje, ki niso bili sposobni izpolnjevati takih obveznosti, potem postane jasnejše, zakaj ta vez med delovnim kolektivom in skupščino ni bila vselej dovolj trdna. Seveda ne smemo kriviti le svojih predstavnikov, ker je pač tako bilo, ampak se moramo prav v tem času obrniti na nekaj drugega: da se take in podobne reči ne bi več dogajale. Prav sedaj namreč, ko smo v sredini predvolilnih priprav, moramo temeljito razmisliti o naših kandidatih, ki bi nas naj zastopali kot odborniki občinskih skupšin ali kot poslanci republiškega ali zveznega ranga. Temu moramo res posvetiti sedaj vse, kajti oseba, ki sicer ustreza dogovorjenim merilom, ki smo jih ugotavljali ob evidentiranju, ima pa druge obveznosti in ne želi nikakor prevzeti te dolžnosti ali morda preprosto ni zanj niti razpoložena, ne daje nobenega jamstva, da bo izpolnjevala zaupano ji nalogo.

Če se spomnimo spet malo nazaj, se bomo kaj hitro lahko spomnili, koliko je bilo na prejšnjih volitvah nagovarjanja in prepričevanja in podobnih pritisikov, da bi bil kandidat sprejet. Takrat niso pomagale nobene njegove obveznosti, ki jih je do takrat že imel, nobeno naštevaje števila funkcij, ki jih je opravljal, ker so pač mnogi še vedno

(Nadaljevanje na 8. strani)

Spremembe temeljnega zakona o volitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah

Komisija za samoupravljanje pri republiškem svetu zveze sindikatov Slovenije je na seji obravnavala osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah delavskih svetov in drugih organov upravljanja v delovnih organizacijah. Na seji je bil sprejet sklep, da je treba o spremembah tega zakona organizirati čim širšo razpravo, v katero bi vključili zlasti delovne organizacije.

S spremembami omenjenega temeljnega zakona o volitvah ni nujno preveč hiteti. Zlasti ne bi bilo opravičljivo preprečiti širšo razpravo o spremembah tega zakona z izgovorom, da je treba zakon sprejeti pred spomladanskimi volitvami v delavske svete. Omenjene spremembe nikakor ni nujno sprejeti do tega roka, ker se glavni del predlaganih sprememb ne nanaša na volitve delavskih svetov, niti niso te spremembe bistvenega po-

ga v noveliranem 30. členu temeljnega zakona o volitvah.

Težko je reči, da bi uvajanje odstopanj v teh postopkih okrepilo samoupravnost delovnih organizacij, ampak bo prej privedlo do kompliciranejših postopkov, do nepreglednosti, bo otežkočalo sodno varstvo itd. Ta vprašanja bi torej zaslužila, da jih temeljito proučimo, ker je naš skupni interes, da imamo enotno in predvsem enostavno ureditev volilnega sistema.

Obnova gautschí peči

mena, ampak obravnava glavni del sprememb volitve direktorja, sestavo razpisnih komisij, sodno varstvo pri razrešitvi direktorja ipd. Prav to pa so vprašanja, ki bi jih spričlo izkušenj prve reelekcije direktorjev bilo potrebno temeljiteje obravnavati, preden spremenimo zakon. Gotovo, da rezultatov prve reelekcije direktorjev še nismo dodobra analizirali niti s socioloških niti s pravnih vidikov. Tako na primer na videz tehnično vprašanje časovnih rokov, v katerih je treba reelekcijo izvajati, povzroča precejšnje težave, kar ima za posledico, da je reelekcija v precejšnji meri kampanjska akcija, skoncentrirana na kratko časovno obdobje. Nujno bi bilo potrebno iskati neko rešitev, da bi ta pojav vsaj omilili. Vendar pa predlagane spremembe zakona o tem na primer ne govorijo.

Ena izmed karakteristik predloženih sprememb zakona je ta, da pušča več zadev za urejanje republiški zakonodajci. Republike so pooblaščenice, da določene zadeve uredijo s svojimi predpisi, če pa republiških predpisov ne bi bilo, pa bi veljale določbe zveznega temeljnega zakona. Ta ureditev je sprejemljiva, ker ne pušča bistvenih vprašanj neurejenih, ampak bi za primer, če republike ne bi izdale svojih predpisov, veljale ustrezne določbe zveznega zakona.

Drugo vprašanje pri tem pa je, v kakšno širino naj bi šla ta odstopanja v republiških zakonodajah. Izhajati bi bilo potrebno s stališča, kaj bi to na eni strani prispevalo h krepitvi republiške suverenosti in kaj k samoupravnosti delovnih organizacij, kakšne posledice pa bi to imelo na drugi strani za enotnost volilnega sistema. Vprašanje je na primer, kakšna bi bila korist od tega, če bi republike in še nato delovne organizacije spreminjale sistem kandidiranja, predvidene-

spevale k izboljšanju kadrovske strukture direktorjev, predvsem pa k izboljšanju razpisnih pogojev. Preden se odločimo za tako pomembno spremembo, bi jo kazalo temeljito obravnavati.

Bistvena sprememba je glede pritožbenega oziroma tožbenega postopka pri razrešitvi direktorja. V osnutku je predlagano, da se briše 96. člen zakona, ki določa, da se direktor najprej pritoži na občinsko skupščino, če sodi, da razrešitev ni bila opravljena na zakonit način. Direktorju bi poslej ostala na razpolago samo tožba na redno sodišče. Razen tega je predlagano, da se spremeni 97. člen zakona, ki daje direktorju pravico do tožbe na sodišče, če ni zadovoljen z odločitvijo občinske skupščine. Po predlagani spremembi bi imela direktorjeva pritožba odločilno moč, to je sklep delavskega sveta o razrešitvi direktorja se ne bi mogel izvršiti do pravnomočne odločitve sodišča.

Prav to pa bi lahko imelo resne posledice v primeru, če bi sodni postopek trajal dalj časa (ta bojazen pa je docela upravičena). Sicer je v osnutku spremembe predvideno, da bi moralo prvostopno sodišče odločiti o pritožbi v 30 dneh, drugostopno pa v 15 dneh, vendar pa tu roki ne zadostujejo, ker ni nobene garancije, da jih bodo sodišča — v primeru prezaposlenosti ipd. — lahko spoštovala (razen tega pa stoji pravni svet ZIS na stališču, da ni primerno določiti omenjene roke, ampak le okvalificirati postopek kot nujen). Vprašanje je, če bi bilo možno postaviti domnevo, češ da je odločitev sodišča negativna, če ne odloči v 30 dneh: za prvostopno sodišče bi bila ta domneva eventualno še možna, ker je zagotovljen postopek še na drugi stopnji, nesprejemljiva pa bi bila verjetno za drugostopno sodišče, ker bi v tem primeru ostal direktor brez pravne zaščite.

Vsekakor predstavlja odprava pritožbe direktorja na občinsko skupščino in uvedba tožbe z odločilno močjo bistveno spremembo dosedanje prakse in bi bilo treba vsestransko analizirati možne posledice v pozitivnem in negativnem smislu.

Posebno pozornost v razpravi članov komisije je pritegnila sprememba 100. člena zakona, kjer se predvideva uvedba odpravnine za direktorja. Člani komisije so ocenili to spremembo kot nesprejemljivo, ker ni prepričljivo, da bi se zgolj za delovno mesto oziroma položaj direktorja uvajala odpravnina, ker bi bil s tem edino direktor posebna kategorija delovnih ljudi. Verjetno ni direktorjevo delovno mesto edino, ki bi mu morali zagotoviti izjemen materialni položaj. Odpravnino je poznal prejšnji zakon o delovnih razmerjih, in sicer za vse zaposlene. Ker pa jo je TZDR kot zakonito pravico črpal, ni razlogov, da bi jo sedaj ponovno uvajali in to samo za direktorja.

Občinski sindikalni svet in komisija za samoupravljanje pri občinskem sindikalnem svetu Ptuj nista zavzela dokončnih stališč do posameznih predlogov sprememb zakona, ampak sodita to le za začetek razprave. Potrebno bi bilo, da bi sindikalne organizacije organizirale razprave, ne le o predlaganih spremembah zakona, ampak bi naj ob tej priložnosti opozorile tudi na druge pomanjkljivosti obstoječega zakona, ki pa v predlaganih spremembah niso zajete, da bi tako dobili solidno osnovo osnutka zakona.

P. S.

Pisali so ...

Zakaj imamo tak odnos do naše proge v tovarni?

Že večkrat sem premišljeval, zakaj v našem kolektivu ne zaletajo okrožnice niti razne prijava. Kljub temu, da vemo, da ne smemo tako delati, pa vendar sami sebe tiščimo v nesrečo.

Res je tudi, da se ne zavedamo, koliko stane danes vzdrževanje prog in da je to ena najbolj dragih zadev na železnici. Kolikor niso tiri dobro vzdrževani, je uničen gornji ustroj, obrabljajo se kolezni venci na vagonih, uničujejo se kretnice in nastaja nevarnost za varen promet. V naši tovarni imamo danes ca. 22 kilometrov industrijskega tira, ki je star 15 let, tračnice zastarelega tipa pa so iz leta 1942.

Promet se je povečal od leta 1960 za 100 %, skupina za vzdrževanje proge v tovarni pa se je zmanjšala od 23 na 15 delavcev.

Poskušamo pomanjkanje delovne sile nadomestiti s stroji, vendar smo do sedaj kupili še samo en stroj. Opravljamo torej najnujnejša dela na progi. V bodoče bomo morali začeti misliti na modernizacijo proge. Morali bomo preiti na naš sistem, t. j. JUS.

Za sisteme, ki jih imamo danes v tovarni, ni na razpolago drobnostnega materiala, razen tega je tudi osni pritisk premajhen. V enem letu zamenjamo na progi okoli 1500 navadnih pragov in 300 kretničnih. Porabimo tudi 200 kubičnih metrov sekanca. Če računamo, da je vseh pragov v naši tovarni okoli 30.000, je nujno, da takšno zamenjavo povečamo.

Kolikor bomo imeli takšen odnos do naše proge, se bo stanje še slabšalo. Poglejmo kakšen nered ustvarjajo po obratih: na aluminiju imamo smetišče ob progi kljub temu, da imamo za to posebne posode za smeti. Na anodni masi so tiri in medtirje zasipani s koksom; tu je pomešano več tisoč ton koksa z gramoznimi kroglici. Če bi ta koks prodali, bi lahko zbetonirali začasno skladišče. Na odlagališču premoga je razsipan premog na dovoznih tirih. Čisti se enkrat ali dvakrat na leto. Strojniki čistijo pepel pri svojih strojih, kjer stroj obstoji, kljub temu da je za to določen prostor v kurilnici.

Buldozerji vozijo po tirih, avtomobili stojijo najraje na tirih kljub temu, da so že bile nesreče z avtomobili in da sofer mora vedeti, da je strogo prepovedano stati z vozilom na tiru.

Z zasipano gramozno gredo se uničujejo pragi in strohnijo v 6 letih, če pa je gramozna greda čista, zdrži en prag 15—20 let. Navaden prag stane danes 9—10 tisoč dinarjev (starih), kretnični pa 20—30 tisoč starih dinarjev, en kubični meter kamenja sekanca pa stane postavljen na progo 5000 dinarjev, kje pa je še ostali drobnostni material in razni signali. To so tudi milijoni. Mislim, da bomo morali spremeniti odnos do proge! Zavedajmo se, da je v vsakem metru uničene gramozne grede tudi naš denar.

Se nekaj me zelo skrbi: pred leti smo imeli že težje nesreče na progi. Moram povedati, da so naši strojevodje zelo potrpežljivi in previdni. Poglejmo danes: delavci hodijo najraje po progi. Še

lestev si postavijo na progo ali pa privežejo varilni aparat za progovni opozorilnik. Na progi in v profilu proge nima delavec — če ni zaposlen na progi — kaj iskati. Strogo pa je tudi prepovedano hoditi po progi. Zavedajmo se, da so predpisi o zaščiti dela na železnici poostreni. Tudi razna podjetja, ki delajo pri nas v tovarni, se ne zavedajo nevarnosti na progi in ne spoštujejo predpisov na železnici.

S tem sem želel opozoriti vse delavce v našem podjetju, da ne bi prišlo do nesreče, ker je potem prepozno. Premalo upoštevamo parolo: »VRNI SE NAM ZDRAV DOMOV«.

Ki

Dopis iz službe varnosti pri delu

V tovarni EMO v Celju se je zamašil odvodni kanal na globini treh metrov. Gradbeni mojster Alojz Krajšek se je ob prisotnosti svojega poslovođje spustil v kanal brez vsakršnih zaščitnih sredstev (maske, pasa itd.). Ker je bil kanal poln duševih plinov, je izgubil zavest, padel v vodo in se utopil. Poslovođja je šel za njim da bi ga rešil, pa bi skoraj tudi sam izgubil življenje. Obsođili so ga na šest mesecev zapora.

Torej sodnik ni sodil, da poslovođja ni kriv za nesrečo, čeprav bi se skoraj sam zadušil.

V naši tovarni na splošno sodijo, da je ubog tisti, ki se mu kaj zgodi, pa če je sam kriv ali ne. Če takega krivca kljub njegovi nezgodi zasledujemo disciplinsko, to štejejo za kršenje pravice. Iz opisanega dogodka pa je razvidno, da sodniki niso takega mnenja.

Poslovođja mi poskrbel, da bi bil delavec opremljen in da bi uporabljal zaščitna sredstva, in je zaradi tega delavec umrl. Poslovođja se je s šestimi meseci zapora še poceni izvil iz težave.

Vsaaka nezgoda po lastni krivdi, iz nemarnosti ali iz zanemarjanja varnostnih predpisov je obsodbe vredna. Če ob taki nezgodi ogrožamo povrh še življenje svojih sodelavcev, potem je treba krivca preganjati, in vsako hinavsko zavijanje in skrivanje za neke zamišljene pravice in ocenjevanje tega preganjanja za okrutnost je neumestna in napačna.

Če traktorist zapelje traktor v peč, potem je kriv traktorist in ne peč in ne traktor. Če je traktorist pri tem še vinjen, je kriv tudi tisti, ki ga je pustil vinjenega delati, in še tisti, ki ga je v takem stanju pustil v tovarno.

V takih primerih govoriti o neklih pravicah ali apelirati na neko usmiljenje se v naših razmerah zdi smešno. Naš delavec je upravljal in ima pravico, da vzdigne svoj glas pri vsaki stvari, ki se dogaja v tovarni. On tudi točno ve, kaj je prav in kaj ne. Nečastno je, da potem ob nezgodah pozabi, da mu pravice nalagajo tudi dolžnosti, med njimi tudi take, da upošteva naloge in pravilnike, ki jih je sam izglasoval.

L. M.

... pišite nam

Odšli so v zaslužen pokoj

Leta in leta smo jih rvidevali v naši tovarni. Tod so bili, ko smo mi še kot golobradi mladeniči drgnili šolske klopi. Gradili so našo tovarno in rasli z njo. Sedaj pa je prišel tudi njihov čas, čas zasluženega pokolja. Poskušali bodo pozabiti na svoje delo v tovarni, čeprav mikoili ne bodo mogli popolnoma izbrisati iz svojega spomina tovarišev in dogodkov, ki jih bodo do konca dni vezali na ta kolektiv.

Jože Peršuh

Štefan Rutar

Več kot 20 tovarišev, ki so pustili del svojega življenja v naši tovarni, je odšlo lani in letos v zaslužen pokoj. Dva izmed njih sta tudi JOŽE PERŠUH in ŠTEFAN RUTAR. To sta dva med prvimi, ki so pričeli graditi ta kolektiv in ki so mu ostali zvesti do upokojitve.

O teh dveh tovariših bomo napisali danes nekaj vrstic, o drugih pa bomo spregovorili kdaj prihodnjt.

ŠTEFAN RUTAR

Rodil se je 7. decembra 1905 v Volčah pri Tolminu. Do okupacije je delal v raznih podjetjih. Za šolanje ni imel možnosti. Bil je vedno naprednega mišljenja in je sodeloval z naprednimi slovenskimi organizacijami, ki so delovale v takratni Italiji.

Po razpadu Italije leta 1943 je odšel v partizane, kjer je dočkal tudi konec vojne. Po vojni se je zaposlil v Mariboru pri gradnji hidroelektrarne Mariborski otok. S tega delovnega mesta je bil leta 1947 premeščen na delovno mesto personalnega referenta v takratno Strnišče. To dolžnost je opravljal do leta 1951, ko se je vključil v kolektiv TGA.

V našem kolektivu je sodeloval pri montaži cevovodnega omrežja kot skupinovodja transportne skupine. Leta 1954 pa je ob začetku obratovanja tovarne prevzel dolžnost izmenskega vodje v plinarni, kjer je vestno in pošteno opravljal to delo do svoje upokojitve 31. decembra 1966.

Vse življenje je bil zaveden Slovenec in vnet borec za pravice delovnega človeka. Z uspehom je sodeloval v SZDL, sindikatu in drugih družbeno-političnih organizacijah.

JOŽE PERŠUH

Rodil se je 15. marca 1902 kot sin kmečkih staršev v Pleterjah. Osnovno šolo je končal v Lovrencu na Dravskem polju. Nižjo gimnazijo je obiskoval v Mariboru, maturiral pa je na prvi državni gimnaziji v Ljubljani.

Med vojno je služboval na občini v Lovrencu in v Staršah. Že takoj po koncu vojne leta 1945 se je zaposlil v našem kolektivu, kjer je do leta 1947 vodil vse administrativne posle. Od 1947 dalje je bil v likvidaturni finančnega sektorja. Vodja obračunskega oddelka pa je postal 1. aprila 1960 in je ostal na tem delovnem mestu do upokojitve 8. februarja 1967. Ves čas svojega službovanja v našem kolektivu je sodeloval v družbeno-političnih organizacijah, vsem, ki smo ga poznali, pa bo ostal v spominu kot dober in pošten tovariš in prijatelj.

Najhitrejša lokomotiva na svetu

Na krožni progi okrog New Yorka, ki meri približno 300 kilometrov v dolžino, bo začel v bližnji prihodnosti voziti poseben, izjemno hiter vlak, ki ga bo vlekla lokomotiva z reakcijskima motorjema. Prototip takšne lokomotive, ki dosega skoraj 300 kilometrov na uro, so nedavno tega predstavili javnosti.

75 let trrdke BBC

Tvrdko Brown Boveri et Cie sta ustanovila leta 1891 Charles E. L. Brown in Walter Boveri. Začela je z gradnjo generatorjev po zamislih Browna, nadaljevala s pannimi in končno plinskimi turbinami. Danes ima obsežen program na področju proizvodnje, transformacije, prenosa in uporabe električne energije ter elektronike. Celotni Brown-Boveri koncern ima v 18 državah skupno zaposlenih 76.300 ljudi. Leta 1965 je znašal promet 3 milijarde DM. Nemška podružnica BBC, AG Mannheim je bila ustanovljena leta 1900 in je danes med vodilnimi podjetji nemške elektroindustrije.

400 milijonov dinarjev iz odpadkov

V železarni »Boris Kidrič« v Nikšiču so v okviru proslave 20-letnice obratovanja tovarne pristopili k čiščenju celotne tovarne. V tej akciji jim je uspelo zbrati za 400 milijonov starih dinarjev starega železa in drugega odpadnega materiala. Največji del odpadnega materiala bodo predelali kar doma, del materiala v vrednosti 25 milijonov starih dinarjev pa so prodali odpadu. V celotno akcijo so vložili 34 milijonov starih dinarjev.

Največji armirano-betonski dimnik

Za termoelektrarno Vitry sur Seine so zgradili dimnik iz armiranega betona visok 160 metrov, s čimer so dosegli rekord pri izgradnji dimnikov te vrste. Njegova konstrukcija se sestoji iz dveh konusnih delov, ki sta postavljena eden na drugega. Za osnovo dimnika služi temelj premera 18 metrov.

FUNKCIJA NA DELOVNEM MESTU

Naloge, ki se povenjajo izvršilcu dela, so sestavljene iz dveh faktorjev, ki ustrezata navodilom sprejetih od nadrejenega. Nadrejeni daje zelo natančno navodilo za določeni del dela in predpiše vsa potrebna merila, tako da lahko podrejeni kasneje tudi sam ugotovi, če je naloga izvršena na zadovoljiv način. Pri tem pa obstaja drugi del naloge, ki je prepuščen presoji izvršilca dela. Ta mora sam odločiti, v katerem času se delo lahko šteje za končano in če rezultat po svojem videzu ustreza zahtevam nadrejenega.

Kar zadeva prvi faktor, izvršilec dela ve, da je njegovo delo končano na pravilen ali pomanjkljiv način, ker mu je nadrejeni točno pojasnil vse podrobnosti. Kar pa zadeva nepredpisani del, nihče ne more vedeti, če je naloga izvršena točno po želji nadrejenega, vse do tedaj, dokler ne bo on sam (oziroma njegov namestnik) kontroliral rezultat.

Potemtakem zahteva vsako izvrševanje dela presojo in iniciativno le izvršilca dela, čeprav so dobljena navodila točno označila predpisano delavnost. Z drugimi besedami, vsak nalog zahteva od izvršilca dela točno določeno delavnost in samostojno delo, ki sestoji iz organiziranja naloge, tako da bo izvršena v dogovorjenem času.

Posebnost človeškega dela je v tem, da se pri izvršilu v okviru utrjenih predpisov prepušča določena osebna iniciativa. Pomanjkanje vsake iniciative bi napravilo delo nečloveško. Pod takimi pogoji je bolje uporabljati stroje.

Izvršitev predpisanega dela — delovne naloge zahteva znanje. Izvršilec mora spoznati metode, teste in tehnične postopke, ki so povezani z njegovo dejavnostjo. Nepredpisani elementi naloge pa zahtevajo razumnost, iniciativno in presojo, t. j. samostojno upravljanje z lastnim delom. Izvršilec mora razmišljati, presoditi in nato izbrati najboljši način — metodo za izvršitev zaupane mu naloge. Rezultat dela je gotovo odvisen tudi od izkušenj in znanja izvršilca, vendar ta svojstva sama po sebi ne bi mogla določiti njegove odločitve.

Zaradi tega so glavne razlike med predpisanimi in nepredpisanimi elementi ene naloge v tem, da delavec organizira predpisani del svoje dejavnosti po objektivnih in zunanjih navodilih, medtem ko mora glede nepredpisanih elementov uporabljati subjektivne in notranje norme.

INICIATIVA IN ODLOČITEV

Analiza tistega dela naloge, ki ni točno predpisana, nam dovoljuje ugotavljati razlike med iniciativno in odločitvijo.

Smisel za iniciativno je trenutna opredelitev, ki je opazovalec ne more ugotoviti. Ta misel je povezana z idejami in vtisi, s presojo, s čustvi, z izbiranjem posebnosti in drugimi stopnjami zavestnih in podzavestnih momentalnih aktivnosti, kot so sposobnosti vzporejanja, preizkušanja in predvidevanja.

Odločitev se ozek povezuje z akcijo. Tu se beseda »odločitev« uporablja samo v smislu resnične odločitve in ne v nedoločenem smislu izraza »odločil se je, da bi nekaj napravil«. Odločitev vodje obstaja samo, če se sam vodja ali njegov podrejeni zavzame za določeno dejavnost, če so dana določena navodila in če je že prišlo do dejanskih izvršitev. Namera ni dovolj za uresničitev odločitve in je eden od elementov tiste misli za iniciativno, ki bo pripeljala do odločitve. Ni mogoče govoriti o odločitvi, dokler ni prišlo do akcije, ki jo je sprožila iniciativa. Pravilno izkoriščanje smisla za iniciativno pri-

vede do dobrih odločitev. Slabost pri realizaciji proizvodne odgovornosti in iniciative pripelje do slabih odločitev.

Znanje gospodarske proizvodnje sestoji iz ustvarjanja uslug ali proizvodov, ki po kvaliteti ustrezajo normam, postavljenih od odgovornih v podjetju. Od teh norm ne smemo odstopati v nobeni smeri. Vsak delavec se mora držati zgornjih in spodnjih meja postavljenih norm. Delo posameznika mora biti zadovoljivo v tem smislu, da skupno z delom ostalih delavcev omogoča efektne funkcioniranje podjetja in realizacijo proizvodov tiste kvalitete, ki je odjemalcem zagotovljena. Delo mora biti zadovoljivo. V okviru svoje samostojne dejavnosti se mora delavec izogibati vsakemu ekstremu. Če je pretrano skriben, se bo njegovo delo zavlačevalo in postalo predrago in naloge, ki ga čakajo, se bodo nakopičile. Če pa delavec ni zadostno skriben — pazljiv, kvaliteta njegovega dela ne bo sprejemljiva.

INTELIGENCA IN POKLIC

Vsako podjetje pričakuje od svojih delavcev, da bodo izvrševali dobljene direktive in predpisane naloge, ki pripadajo njihovemu položaju. Da bi to lahko izvršili, morajo imeti ustrezno znanje. Podjetje želi imeti dokaz, da ima delavec sposobnosti iniciative in presoje, tako da zmogore reševati nepredvidene in druge probleme, ki se pojavljajo v času vsake dejavnosti.

To zahteva inteligenco in določeno izurjenost v poklicu. Eden med zanimivimi zahtevami modernih socio-analitskih proučevanj je, da ravno izvrševanje samostojnega dela daje izvršilcu občutek odgovornosti. Težina odgovornosti pride do izraza pri vsobnem delu in ne pri izpolnjevanju predpisanih nalog, ki predstavljajo več ali manj avtomatsko delo. Če se človek ravna sa-

mo po točnih splošnih navodilih, nima občutka odgovornosti. Če pa izvršilec dela samoiniciativno, zastavlja svoj ugled, ker je osebnod odgovoren za nepravilne odločitve.

Pri izvrševanju nepredpisanih nalog so izvršilcu potrebne umske sposobnosti in poleg tega tudi lastnost presoje, ki si jo je izpopolnil med svojim delom. Te lastnosti omogočajo, da »občuti«, kako mora ravnati, da bi dosegel zaželene rezultate. Presoja mu pomaga tudi pri ocenitvi podatkov o nekem problemu, pri utrjevanju elementov, ki mu manjkajo, in pri izbiri najboljše rešitve celo v primerih, ko določeni faktorji niso znani, morda ravno tisti, ki so najvažnejši.

Ta negotovost in dolžnost samostojnega upravljanja svojega dela in ustvarjanja sklepov naredo izvajalca dela osebno odgovornega. V primerjavi s tem delom naloge zahteva predpisani del funkcije le neznaten umski napor.

Podobna povezava se mora potrditi tudi med predpisanimi nalogami in iniciativno ne oziraje se na kakšno ravni so delovna mesta. Ni pravilno trditi, da delo na visokem položaju zahteva razmeroma več iniciative in razmeroma manj predpisanih nalog kot dejavnosti na manj važnih delovnih mestih. Iniciativa je vsekakor pomembnejša, če je delovno mesto na višji stopnji, toda v tem primeru so tudi predpisane naloge razmeroma obsežnejše.

S proučevanjem dejavnosti, ki gredo neki funkciji, se morajo določiti lastnosti, ki so potrebne za delovno mesto. Predpisani del nalog je odločilen za potrebno znanje in potrebno izkustvo, medtem ko nepredpisani del določa zaželeno intelektualne sposobnosti in lastnosti značaja.

(Po La mesure du niveau de la fonction)

Gliničar Jakob Vindiš

Naš železniški promet

V nekaj besedah in številkah bom prikazal opravljeno delo naše organizacijske enote v drugem polletju. Na začetku bi omenil tudi, da se z rekonstrukcijo in razširitvijo naše tovarne iz leta v leto večja število prispellega materiala in surovin, mi pa opravljamo delo vedno z istimi stroji in z enakim številom ljudi. Kljub temu, da smo vezani na razkladalne in nakladalne roke, ki jih je ŽTP Maribor zadnje čase skrajšalo za nekatere pošiljke od 8 na 6 ur, smo do sedaj svoje delo opravljali dokaj zadovoljivo. K temu pa nam lahko pomaga samo nenehna izboljšava organizacije dela. Res je, da smo že do sedaj imeli večkrat težave, ko bi naenkrat morali biti s strojem in premikalno skupino na treh ali štirih mestih, imamo pa le dva delovna stroja, velikokrat pa samo enega, ker nam za širše programiranje dela primanjkuje delovne sile.

Če se bo v prihodnosti število prispelih pošiljk še povečalo, bomo zasedbo nekaterih delovnih mest morali povečati, tako v železniškem prometu kot v transportu.

Precejšnje težave se nam zadnje čase vsiljujejo tudi na odlagališču odpadnega materiala, kjer se je prostor že zelo zožil. Računamo, da je prostora samo še za kakšno leto. Sedaj si pomagamo te težave lajšati z buldozerji in demagom, ki pa jih nimamo vedno na razpolago za taka opravila, ker opravljajo ti stroji važnejša dela pri proizvodnji. Zato tudi sodimo, da je treba v najkrajšem času določiti prostor in urediti novo odlagališče.

Od 1. julija do 31. decembra smo s postaje Kidričevo v tovarno pripeljali, zranžirali, dostavili in razložili 13.644 vagonov raznega materiala in surovin. Naložili smo glinice, alu. ostružkov, alu. žlindre itd. za 731 vagonov. Dispozicija vagonov za rudnike je dosegla številkco 3551. Interni promet, npr. odvoz raznega odpadnega materiala, tehtanje, premik in dostava ročnih vagonov za prekladanje in drugo pa 6076 vagonov.

Skupaj: 13.644

731

3.551

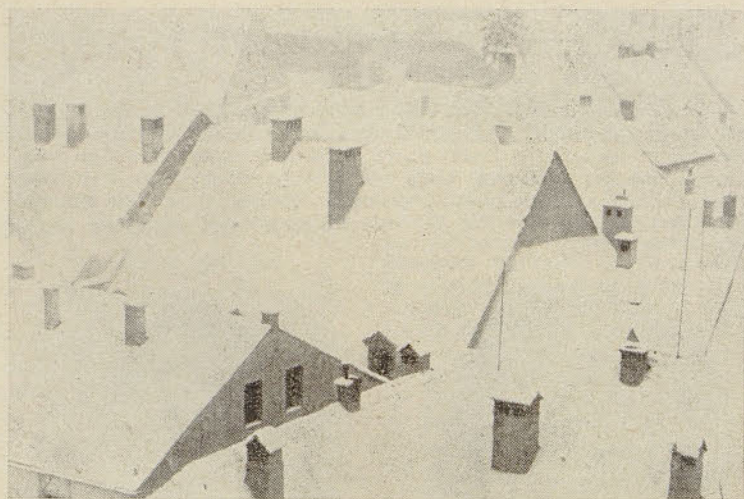
6.076

24.002 vagonov.

Če število prispelih in naloženih vagonov seštejemo in izračunamo tonažo tovora in za povprečje vzamemo 17,5 tone na vagon, nam izračun pokaže 251.562,5 tone tovora. S podatki, koliko je poleg tega še transport naložil glinice, vanadijevih soli in drugega na avtomobile, preložil in razvozil sode, šamotne opeke itd., ne razpolagam, vsekakor pa bi to v tonah pokazalo zanimivo številkco.

To bi bil kratek pregled naše ga vključevanja v proizvodnjo. Ob tej priložnosti se tudi v imenu celotne naše organizacijske enote zahvaljujem vsem obratom za razumevanje pri izvrševanju naših uslug, želimo si pa še naprej takega ali pa še boljšega medsebojnega sodelovanja za dosego cilja nas vseh: »boljšega življenjskega standarda«.

(vec)

Plujске strehe

Kako bomo letos letovali?

Upravni odbor počitniškega doma je v letošnjem letu sprejel več predlogov in ukrepov v tej smeri, da bi člani delovne skupnosti lahko čimprej vedeli, kje bodo lahko v letošnjem letu izkoristili svoj redni letni dopust.

Upravni odbor podjetja je v skladu z določili pravilnika o organizaciji in delu počitniškega doma določil cene oskrbnega dne, ki bodo veljale v letu 1967 v Počitniškem domu »Aluminij« v Crikvenici:

Cene so naslednje:

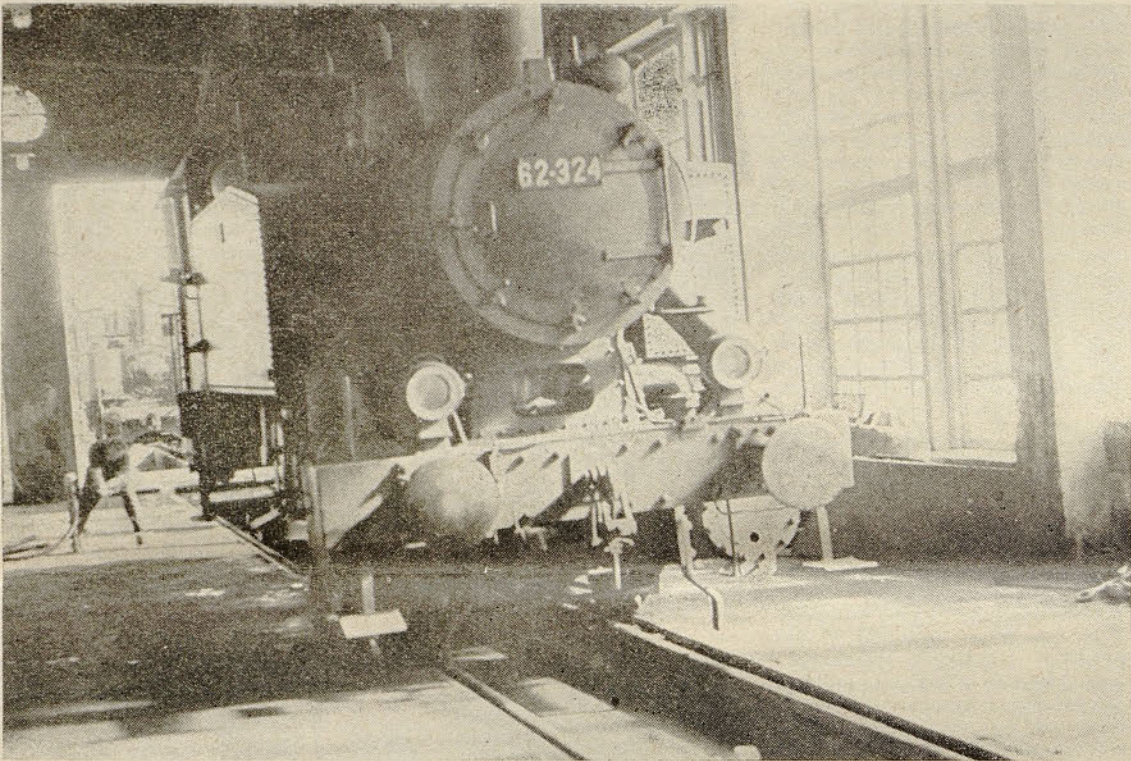
1. za člane delovne skupnosti, njihove	
svojce in upokoјence	31 N din
za otroke do 10 let	
starosti	27 N din
za otroke do 10 let	
starosti	31 N din
2. za tuje goste — odrasle	35 N din
3. za inozemske goste — odrasle	40 N din
za otroke do 10 let	
starosti	36 N din

To so ekonomske cene, ki jih je potrdil tudi delavski svet podjetja, potem ko ni odobril predlaganega regresa v znesku 5 N dinarjev za člane delovne skupnosti in njihove svojce.

Upravni odbor počitniškega doma je predlagal delavskemu svetu, da naj bi odobril sredstva za prekoračitve, ki so nastale v preteklem letu pri urejevanju počitniškega doma, in za vzdrževalna dela, ki bi jih bilo potrebno urediti pred sezono.

Delavski svet je prekoračitve v skupnem znesku ca. 28.000 N dinarjev odobril. Predračunska vrednost popravil in preureditev v letošnjem letu je ca. 160.000 N dinarjev. DS je ob tem sodil, da je treba urediti najnujnejše stvari, ni pa odobril celotnega predloga, ker je sodil, da ni potrebno izdelovati raznih »fontan« ob počitniškem domu, kar vse bi v prihodnje vplivalo na višje cene storitev.

K.-n.

Iz kurilnice

Litijeve snovi v industriji aluminija

(Nadaljevanje in konec)

Od leta 1930 so začeli dodajati tekoči kriolitni kopeli določene snovi, kar je z znižanjem napetosti elektrolize in zboljšanjem izkoristka toka povzročilo zmanjšanje specifične porabe električne energije. Kot dodatke so uporabljali aluminijev fluorid, kalcijev fluorid in magnezijev fluorid. Lastnost teh dodatkov je, da omogočijo elektrolizo pri nižji temperaturi, kot pa če je elektrolit čist. Toda vsaka od omenjenih snovi povzroči tudi neprijetnost: aluminijev fluorid je hlapien in se izgublja v dimne pline, kalcijev fluorid in tudi magnezijev fluorid v manjši meri znižata topljivost glinice v kopeli. Dodatek aluminijevega fluorida zniža električno prevodnost kopeli, medtem ko jo dodatek kalcijevega fluorida poveča do 10 %. Dodatek aluminijevega fluorida zniža gostoto kopeli, dodatek kalcijevega in magnezijevega fluorida pa jo zviša.

Že leta 1936 je Drossbach predlagal uporabo litijevih soli kot dodatek kriolitni kopeli. Kljub temu, da ima litijev kriolit nižjo temperaturo taljenja (790°C) kot natrijev kriolit (1000°C), ga ne moremo uporabiti samega, ker slabo topi glinico, le 6 % pri 950°C. Razen tega glinica malo

zniža tališče litijevega kriolita, medtem ko je pri natrijevem kriolitu zelo izrazit evtektik. Pozornost se je obrnila k uporabi litijevih soli za izboljšavo kopeli na bazi natrijevega kriolita. Pri vsebini 11 % glinice, 12 % litijevega kriolita v natrijevem kriolitu je tališče kopeli 900°C. Za 8 % glinice je tališče kopeli pri 23 % litijevega kriolita 850°C. Področje uporabe litijevega kriolita je med 10 in 25 %, z močnostjo elektrolize pri temperaturi reda 900°C, to pomeni za približno 80°C nižje, kot je normalno uporabljana temperatura pri elektrolitski proizvodnji aluminija.

Uporaba litijevega kriolita zniža gostoto kopeli, kar pospeši ločitev doblijenega aluminija. Opazimo, da pri 10 % glinice med prehodom od normalnega natrijevega kriolita in natrijevega kriolita s 14 % litijevega kriolita zdrsne gostota od 2,04 na 2,02. Četudi se ta razlika na prvi pogled ne zdi občutna, vseeno povzroči približno za 10 % povečano razliko gostote med tekočim aluminijem in kopeljo.

Če dodamo litijev kriolit, se poveča prevodnost kopeli. Opazimo, da je pri primeru, ko ima kopel 1000°C, 7 % glinice, 25 % litijevega kriolita prevodnost 25 % večja kot pri kopeli s čistim kriolitom.

Razen tega dodatek litijeve soli zmanjša razmerje NaF/AlF₃ in se zoperstavlja nastajanju metalnega natrija v kopeli. Tudi ločitev metalnega litija je malo verjetna. Četudi se ta ločitev dogaja, povzroči le šibke izgube, kajti parni tlak litija je znatno nižji kot parni tlak natrija. Samo močno znižanje temperature procesa elektrolize občutno zniža nastanek kovinske megle in parazitskih procesov, ki so njene posledice. Znižanje temperature se razen tega ugodno odraža tudi v porabi anode.

Zaradi boljše električne prevodnosti kopeli, ki so ji dodane litijeve soli, lahko ali dvignemo gostoto toka, ali povečamo medelektrodno razdaljo. V prvem primeru dobimo ob enaki napetosti celice povečanje proizvodnje naprav za najmanj 5 %. V drugem primeru je možno uresničiti povečanje izkoristka toka s tem, da povečamo medelektrodno razdaljo toliko, da ostane sproščena toplota in toplotne izgube enaki.

Izbira litijeve soli, ki najbolj ustreza kopeli, je eden od zelo važnih faktorjev, da nam da uporaba litija čim večjo korist. Vemo, da se sestavine elektrolitske kopeli sčasoma spremenijo zaradi izgub v pline in z izparevanjem kopeli je treba obnavljati. V normalnih pogojih, ko je elektrolitska kopel sestavljena iz Na₂AlF₆ in AlF₃, je potrebno ob-

časno dodajati eno ali drugo sestavino. Ko uporabljamo litijeve soli kot dodatek kriolitne kopeli, je periodično dodajanje katekoliti litijeve soli občutljivo, saj povzroči vrsto neprijetnosti, kot na primer: neizbežne lokalne spremembe koncentracije litijeve soli v kopeli, čemur sledi lokalno zmanjšanje topljivosti glinice, kakor tudi nagle spremembe električne prevodnosti in gostote tekoče kopeli v zoni, kamor dodajamo litijevo sol. Vsi ti pojavi imajo za posledico spremembo pogojev elektrolize za krajšo ali daljšo dobo, dokler ne nastopi začetno stanje, sveda, dokler se litijeva sol zopet enakomerno ne razporedi po tekoči kopeli.

Opisanim neprijetnostim se zaradi dodajanja čiste litijeve soli v celico pridruži povečanje izgub litija z izhlapevanjem ali z neizogibnimi mehničnimi izgubami.

Opisanim neprijetnostim se izognemo s tem, če za pripravo elektrolitske kopeli in za poznejše dodajanje uporabljamo 3LiF · 3NaF · 2AlF₃, ki vsebuje 43,6 % litijevega kriolita. Ta sol se najde v naravi pod imenom »oriolit«. Uporaba oriolitnita znatno zmanjša izgube litija zaradi izhlapevanja med pregrevanjem šarže ter po staljenju soli, vendar popolnoma ne izloči sestavin kopeli. Prvotno sestavo neprijetnih lokalnih razlik koncentracije litijeve soli v kopeli.

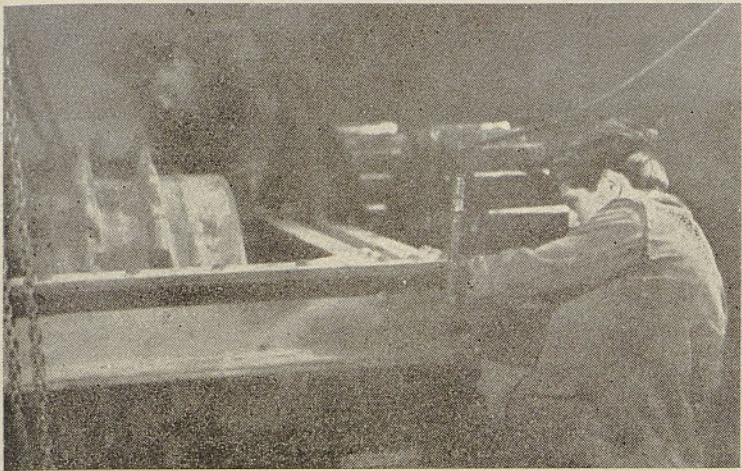
Zaključki

Vidimo, da ima dodajanje litijeve elektrolizi glinice trojni vpliv: 1. znižanje tališča kopeli; 2. zmanjšanje gostote kopeli; 3. povečanje prevodnosti kopeli.

Ne moremo pričakovati, da bi bil ekonomski uspeh vseh teh vplivov dosežen 100 %. Prednosti, ki jih nudi uporaba litijevih soli, se med seboj dopolnjujejo in celotna izraba ene doprinese, četudi le delno, koristi ostalih. Zaradi tega bo industrijska praksa ob pogojih karakterističnih instalacij določila optimalne pogoje, da bi izkoristili ponujane možnosti v uporabi litijevega kriolita v elektrolitski proizvodnji aluminija.

Za že obstoječe tovarne so te možnosti navezane na povečanje proizvodnje tako, da povečajo gostoto toka in dobijo ob enaki porabi električne energije na kg aluminija večjo proizvodnjo kovine. Taka perspektiva je zanimiva za tiste dežele, ki imajo ceneno energijo in tam, kjer imajo namen razširiti proizvodnjo (ZDA, Kanada, Norveška), medtem ko evropske dežele z omejenimi viri energije lahko izkoristijo možnosti, ki jih nudi uporaba litijevih soli za zmanjševanje specifične porabe električne energije.

(Po reviji: Journal du four électrique et des industries électrochimiques.)

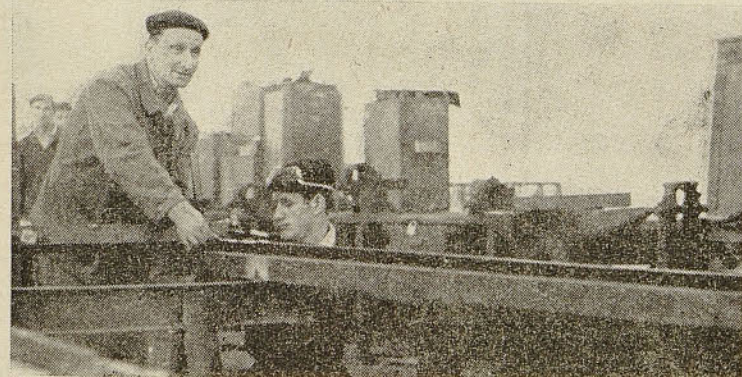
Remont drobilca

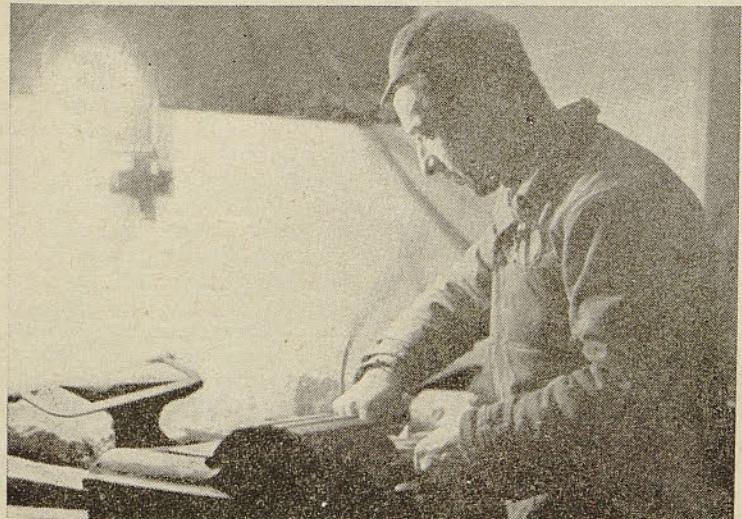
Pred glavnim skladiščem

Priprava stikov drog klina—klin za varjenje

Iz strojne delavnice

Posluževalec pnevmatske transportne naprave Ivan Trs

Kdaj mislimo odpraviti slabosti?

Smo v času, ko so še vedno konference raznih društev in organizacij, tako v tovarni kot zunaj nje. V tovarni smo vsi proizvajalci, zunaj pa občani in del naše celotne socialistične skupnosti. Zato sodim, da je potrebno spregovoriti nekoliko besedi o že minulih konferencah v kolektivu in v naselju.

Staro pravilo pravi, da je potrebno pomesti najprej pred svojim pragom in šele nato pred tujim, česar se bom tudi držal in pričel kar z nedavno minulo konferenco samoupravljalcev TGA, ki po mojem še zdaleč ni dosegla tistega namena, zaradi katerega je bila sklicana, oziroma le delno. Že prvi sklic je dokaj jasno dokazal, koliko je nekaterim članom naše delovne skupnosti do take konference, saj je bilo številno udeležencev pod vsakim pričakovanjem, kajti vabilu se je odzvalo le 68 članov delovne skupnosti, od tega pa komaj 21 iz uprave. Če vemo, da je danes vključenih v organe samoupravljanja preko 500 članov naše delovne skupnosti, je vsekakor treba resno postaviti vprašanje, zakaj je do takaj takega sploh lahko prišlo.

Približno je bilo moč ugotoviti, da je ta dan bilo službeno zadržanih okrog 123 članov organov samoupravljanja (ta številka sicer ni povsem točna), toda kaj je bilo z drugimi 309 člani, če seveda izvajamo tistih 68 udeležencev, ki pa tudi niso vsi bili člani samoupravnih organov. Brez vsakega dvoma je taka ugotovitev več kot porazna in ne dela prav nobene časti niti ugleda našemu samoupravljanju.

To je torej bil eden bistvenih vzrokov, da je konferenca odpadla. Odpadla je konferenca, od katere smo pričakovali marsikaj, saj so bile mnogo boljše konference samoupravljalcev v delovnih enotah, kjer je bila udeležba zelo zadovoljiva, razprava pa tudi precejšnja, da o sprejetih predlogih, ki so bili namenjeni konferenci samoupravljalcev tovarne, sploh ne govorim, ker o teh ni bilo niti govora. Tudi drugi sklic v mesecu januarju ni mnogo spremenil že prej omenjenega položaja, razen tega, da je konferenca tokrat bila vsaj sklepna. Prisotni vedo, kako je potekala razprava in okrog česa se je vrtela in o tem ne mislim niti razpravljati. Vendar bi bilo dobro, če bi nekdo opisal tudi to, da bi vedel celotni kolektiv. Mnogo bolj me zanima to, da so na tej konferenci premalo ali skoraj nič razpravljali o predlogih konferenc delovnih enot, ki so povedale svoje predloge o nekaterih negativnih ali morda tudi pozitivnih pojavih v samoupravljanju pri nas.

Prepričan sem, da je bilo na tej konferenci tudi nekaj takih, ki so sodelovali na konferencah delovnih enot, pa kljub temu niso sodelovali v razpravi na omenjeni konferenci tovarne. To je ponovno dokaz, kako je nekaterim članom samoupravnih organov do tega, da bi razčistili vse tisto, kar še ni v redu in kar so člani kolektiva na konferencah delovnih enot najbolj obsojali.

Nikakor ne trdim, da smo delali v našem vsakdanjem samoupravnem delu v kolektivu nepopravljive napake, niti ne morem reči, da je bilo vse v najlepšem redu, tako da na tej konferenci res ne bi bilo potrebne živahnije razprave. Kje ležijo vzroki, da se še vedno mnogi člani organov samoupravljanja tako globoko zapirajo vase in niti ne želijo slišati, še manj pa videti, kaj se dogaja okrog njih, ter odločno zavzemali tista stališča, ki jim tudi kot sa-

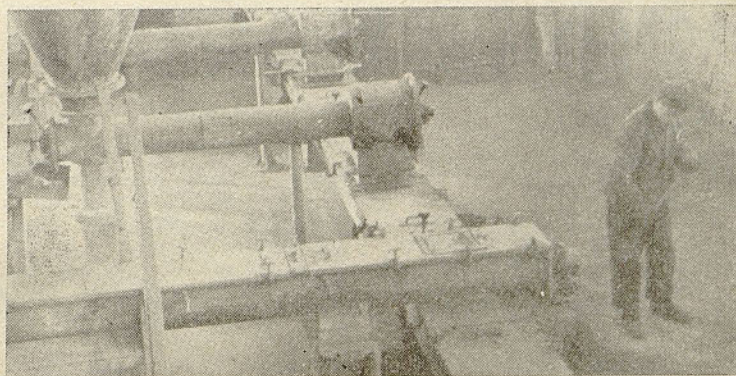
moupravljalcem gredo? Prav tako pa je bilo mnogim le do tega, da je konference čimprej konec, saj niso želeli razpravljati niti o tistem, kar je bilo pozitivno, da potem ne govorimo o tistem, kar je bilo negativnega.

Če smo toliko samokritični, da smo sposobni odkrito priznati svoje grehe, potem si odkrito tudi priznajmo, da take konference samoupravljalcev, kot je bila ta, niti ne bi bilo treba, ker na njej ni bilo skoraj besedice o tem, o čemer so razpravljali proizvajalci na svojih konferencah v delovnih enotah, kar je še dokaz več, da bo okrog tega treba še precej neutrudnega dela, če hočemo, da bomo dosegli zares tak uspeh, kot si ga želimo in kot tudi takemu kolektivu gre.

Podobna je bila konferenca SZDL Kidričeve, ki je prav tako ob prvem sklicu propadla, ob drugem pa je bilo ravno toliko članov, da je bila sklepna. Mor-

malo humoristično, toda sodeč po tistem, kar vidimo danes v vsakodnevni praksi, bo to tudi držalo. Na sestanku nekega društva je nekdo dejal tudi to: dobro je, da smo obnovo naše domovine pričeli 1946. leta, kajti kdo bi danes še šel udarniško delat oziroma kdo bi še sploh delal! To sem hotel omeniti le zato, ker je danes brez dvoma tako, da kaj radi vidimo druge, na sebe pa pozabljamo, oziroma na naših sestankih in konferencah radi razpravljamo le o vsem drugem, samo o tistem ne, za kar je konferenca bila sklicana.

Radi govorimo, kako ta ali ona organizacija nič ne dela, da izboljša svoj pravi namen, čemu bi naj služila in ne vem kaj še vse. Toda vse to so slabosti, ki nas še vedno vsakodnevno obkrožajo in nas opozarjajo, da je že enkrat čas, da tudi te odpravimo. Če bomo v prihodnje o vsakem problemu razpravljali tam,

Čiščenje prostorov v glinici

da nimam prav in me bodo zato drugi dopolnili, toda dobil sem na tisti konferenci občutek, da je danes organizacija SZDL le vsiljena organizacija, ki ni potrebna prav nikomur, pa se zato prav nič ne čudim niti izjavam, ki jih je bilo slišati, češ da posamezniki pravijo (če jih opozoriš na konferenco): »Jaz sem svojih osem ur odpikal, drugo pa me sploh ne zanima.« Če je torej temu tako, potem se ne smemo čuditi. Če tako pojmujejo naša društva in organizacije, potem ni prav nič čudno, da pride na obnovo zbor RK le peščica stanovalcev naselja in okolice, ki so seveda sočasno člani naše delovne skupnosti, da ni mnogo bolje z obnim zborom DPD Svobode in tako dalje.

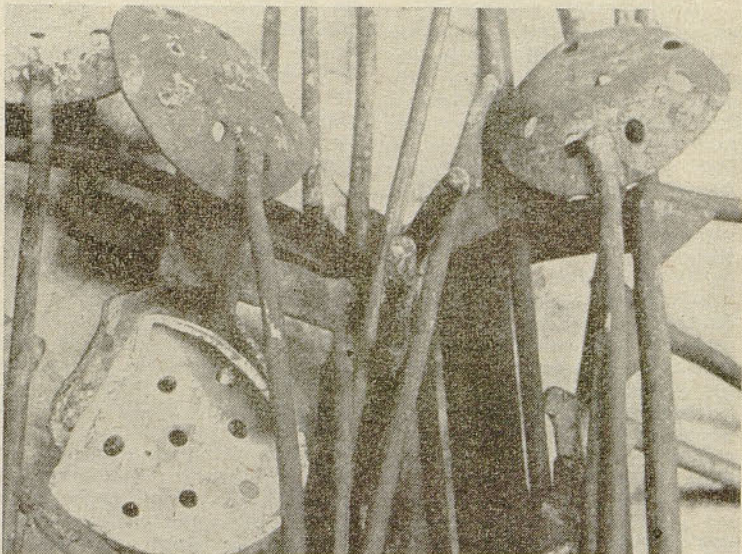
To je seveda tisto, kar nas mora skrbeti, če nam je kolikaj do našega napredka in dviga našega osebnega in družbenega standarda. Morda to, kar bom povedal, ni več aktualno in je morda celo

kjer mu je mesto, in ga tudi tam reševali in ga ne odlagali na ramena drugim, potem bomo tudi lahko to minmo trdili, da smo končno le odpravili svoje slabosti.

Se in še bi lahko govorili in pisali o mnogih takih in podobnih konferencah, toda brez dvoma je mnogo bolje, da pričnemo enkrat z dejanji in ne samo z govorjenjem in pisanjem, ki nas kvečjemu le opozarja na naše slabosti, ki naj bi jih prej ali slej tudi dokončno odpravili v našo korist kakor tudi v korist naše celotne skupnosti.

M. F.

Dopisujte v ALUMINIJ

Iz strojne delavnice

MOTORIZIRANI V KIDRIČEVEM

December in januar sta meseca letnih konferenc večine organizacij in društev. Okrog novega leta dajejo vodstva le-teh obracun o opravljenem delu in sprejemajo plane za prihodnje mandatno obdobje.

Avto-moto društvo »Franc Galun« v Kidričevem je imelo svojo letno konferenco 27. januarja v lovski sobi restavracije Kidričevo. V poročilu UO društva je bila prikazana dejavnost društva v letu 1966. Bila je dovolj pestra in razgibana, čeprav niti sam odbor ni popolnoma zadovoljen z doseženimi uspehi in teži k še večji aktivnosti in množičnosti. Med drugimi dejavnostmi društva je vsekakor hvale vredna pobuda in organizacija društva, da organizira skupinske obiske v zgodovinsko znane kraje iz NOB.

Tako so si člani v zadnjih dveh letih ogledali Begunje, Drago na Gorenjskem, bolnico »Franjo« na Tolminskem in Kočevsko, kjer je bil zbran prvi slovenski parlament.

Tudi v medobčinskem sodelovanju štirih obdravskih občin Čakovec — Ormož — Ptuj — Varaždin je društvo vsakokrat častno zastopalo Kidričevo in tudi ptujsko občino. Ob medobčinskem srečanju na Borlu lansko jesen je bila kolona avtomobilistov AMD Kidričevo edini predstavnik motorizacije obeh slovenskih občin, ki je pri Zavrču pričakala kolono avtomobilistov iz sosednje Hrvatske. Zadnja prireditev v lanskem letu je bila predvidena za tovarniški praznik 21. novembra, ki pa se je zaradi zelo slabega vremena (sneg in dež) morala omejiti na razstavo — s fotografijami in grafikoni — o dejavnosti društva v sedmih letih obstoja. Razstava je bila v avli dvorane pri restavraciji Kidričevo.

Letna konferenca je sprejela plan dela za leto 1967, ki je pre-

cej zahteven, vendar z aktivnostjo vseh članov upravnega odbora izvedljiv. Poleg šolanja šoferjev amaterjev je glavna naloga društva prometna vzgoja mladine, predvsem pionirjev. Ponovno bodo obnovljeni že pred leti organizirani prometno vzgojni krožki na vseh popolnih osnovnih šolah na jugozahodnem delu občine Ptuj. To so šole Kidričevo, Majšperk, Žetale in Cirkovce. Društvo računa, da bo s temi krožki zajelo okrog 200 pionirjev, kar bo vsekakor pripomoglo k večji varnosti otrok na cestah. V krožkih bodo predvajali vrsto filmov s področja prometa. Tudi pionirski avtomobilček bo v velikem veselju šolski mladini.

Za obisk zgodovinskih krajev iz NOB je v planu Drvar in Jajce. Pomen Drvarja v naši zgodovini v zadnji vojni je vsakomur dobro znan in društvo pričakuje precej udeležencev. Da bi udeleženci vedeli čimveč o dogodkih v Drvarju in Jajcu, bo zanje društvo organiziralo predavanje o borbah v Drvarju in zasedanju AVNOJ v Jajcu.

Društvo ima v načrtu tudi večjo avto-moto prireditev v Kidričevem za kak večji praznik (4. ali 22. julij). V prireditvi naj bi nastopilo več društev tudi iz drugih republik, mogoče še iz sosednje Madžarske.

Člani društva imajo precej ugodnosti pri raznih potrebah, ki jih ima motorizirani potnik doma in v tujini, saj je avto-moto zveza Jugoslavije uredila že z večino evropskih sorodnih zvez recipročno koriščenje uslug. Vsak član dobi letno brezplačno priložnik z raznimi predpisi pri nas in na tujem. Za vsakega je kaj primernega — za pešca motopedista in avtomobilista.

Vsem motoriziranim srečno in varno vožnjo!

-čk-

»Ptujška ekspedicija« — ko so bile ceste zasnežene in so vlaki imeli velike zamude — 7. januarja letos

ČISTI RAČUNI

Ko sem lansko leto v 9. številki našega glasila »Aluminij« ne samo v svojem interesu, ampak v interesu mnogih zastavil nekaj vprašanj in prosil za odgovore o uskladiščenju premoga (prah Zagorje), nisem mislil s tem nikomur nič slabega. Videli smo pač propadanje tega premoga in se zavedali, da gre to v škodo celotnemu kolektivu. Kazalo je, da so ta moja vprašanja naredila v ožjem krogu malo začudenja, odgovori pa vseeno niso bili taki, kot so bili zaželeni.

V uvodu sem omenil premog, ki je ležal tu dve leti, v odgovoru pa je bil omenjen samo premog, ki je prišel v letu 1966. Količina uskladiščenega premoga, ki sem jo navedel, in ki je bila omenjena v odgovoru, se tudi ni ujemala. K temu bi pripisal samo to, da smo sami razkladali ta premog po nalogu kotlarne s tirnim dvigalom »demag« in da vidimo točno evidenco o prispetju vagonov, kakor tudi o delu, ki ga opravljamo.

Dajem pa kolektivu na znanje, da je ta stvar tako rekoč že rešena, in da smo ta premog, zopet po nalogu kotlarne, 80 % naložili in vsuli v kanale, in ga pri uporabi mešajo med ostali premog in bodo torej kalonije, ki jih ta premog še vsebuje, koristno izrabili. Do časa, ko bo ta članek

izšel, bo ta premog že ves pokurjen.

Še v opombo članstvu: če se komu zdi kaj nerazumljivega, dvomljivega ali nepravilnega, vprašajmo in zahtevajmo odgovore, saj to ni samo naša pravica proizvajalcev in upravljalcev, ampak tudi naša dolžnost. Če se izlušči kaj kaj nepravilnega, ne iščimo krivce med seboj, ampak se zavedajmo, da smo krivci vsi. Celotnemu kolektivu nam je družba dala tovarno v upravljanje. Dolžnost vsakega je, da spremlja vsak najmanjši dogodek z odprtimi očmi.

Z. A.

Hitri finiŝer

V Veliki Britaniji so konstruirali hitri finiŝer, ki lahko nanaša asfaltno prevleko na cestiŝe s hitrostjo 25 kilometrov na uro. Asfaltni sloj nanaša s točnostjo debeline enega milimetra. Širina traku prevleke se lahko regulira od 3 do 5 metrov. Moč motorja finiŝerja je 200 KS.

Največje dvigalo v Evropi

Kombinirano premično mostno dvigalo s skupno nosilnostjo 800

MP (1 Mp = 1 tona), ki je trenutno največje v Evropi in peto na svetu, bo za DE Djerdap izdelal »Litostroj«. Idejni projekt predvideva dve mostni premični dvigali nosilnosti 400 Mp, ki sta povezani s prečnim sistemom tako, da je možno dviganje skupne teže 800 Mp. Vsako od obeh dvigal ima še pomožni del za dviganje 80 Mp in poseben premični električni vitel nosilnosti 5 Mp. Na vsaki strani Donave bo postavljena strojnica s 6 generatorji, od katerih bo vsak imel moč 140 tiŝoč kVA.

VSE FOTOGRAFIJE V
TEJ ŠTEVILKI:
INŽ. STOJAN KERBLER

»Mora« — foto Stojan Kerbler

PRENOSI PRENOSI PRENOSI PRENOSI PRENOSI PRENOSI PRENOSI PRENOSI PRENOSI PRENOSI PRENOSI PR

(Nadaljevanje s 1. strani)

energije, ki nam diktira količinski obseg proizvodnje. Prepričani smo, da je naš kolektiv zadnja rezerva elektro gospodarstva Jugoslavije. Če to dejstvo v preteklih letih zaradi takratnega načina gospodarjenja ni prihajalo do polnega izraza kljub škodi, ki je nastajala kolektivu, pa je s spremembo delitev sredstev in gospodarjenja nevzdržno. Jasno je, da se vse napake in pomanjkljivosti v elektrogospodarstvu. To so z ene strani premajhne zmogljivosti oziroma skoraj celotna naslonitev na vodni vir električne energije, ki je odvisen od hidroloških prilik. Na drugi strani pa sodimo, da igra-

jo pri pomanjkanju električne energije važno vlogo tudi komercialni interesi posameznih elektrogospodarskih podjetij. Ze več let nazaj opažamo, da so redukcije nepotrebne, ker so časovno kratke in jih je z drugačnim režimom možno odpraviti ali močno ublažiti. Za vse redukcije je značilno, da se takoj po izklopu naših elektrikov peči pojavi višek električne energije. V takih primerih delajo ostali potrošniki električne energije normalno naprej, mi pa še dolgo popravljamo naše peči. Povsem normalno bi bilo, da bi škodo, ki nastane zaradi redukcije, nekdo povrnil, čeprav bi bili objektivni razlogi za položaj v oskrbi z energijo. Nevzdržno pa je, da nosi v glavnem vso škodo naš kolektiv. Ne smemo pozabiti, da je z reformnimi ukrepi dobilo elektro gospodarstvo cene, ki bi naj pokrivalo financiranje novih elektroenergetskih virov. Ven-

dar je velik del teh bremen ostal kolektivu, kateremu pa niti ni zagotovljena potrebna energija ter nima možnosti, da jo nadomesti z uvozom. Preostane nam le, da si ustvarimo lasten vir energije.

Sama reforma nas ni našla ne pripravljenih; za nas je pomenila le nadaljevanje dela, začtega pred reformo. Doseženi rezultati so vsekakor pozitivni, vendar ustvarjamo nove prijeme nekoliko prepočasi. Še vedno se ne zavedamo dovolj, da moramo več in bolje delati in le s tem bomo dosegli boljši standard.

Po daljši razpravi je konferenca izvolila novo enotno vodstvo naše organizacije v podjetju. Vodstvo ima 9 članov. Izvoljeni so bili:

1. Franjo Gnilšek, dipl. inž. kemije;
2. Filip Dolinar, socialni delavec;

3. Ivan Gerjovič ml., strojni tehnik;
4. Ivan Mazera, ekonomski tehnik;
5. Zoran Heric, strojni tehnik;
6. Marija Korpar, prometni tehnik;
7. Anton Kokol, strojni tehnik;
8. Franc Emeršič, žerjavovodja;
9. Veljko Vukičević, strojni tehnik.

Novo vodstvo bo lahko dobro delalo le s podporo vseh članov, saj smo to tudi na konferenci obljubili, ko smo se zavzemali za še boljše delo.

F. V.

(Nadaljevanje s 3. strani)

živeli s starim pravilnikom, ki pravi, da je pač treba breme dati takemu, ki rad dela, ker iz drugega tako in tako ne bo nič.

Mnogo preveč smo obešali breme drugim, sebe pa, če se je

le dalo, čimbolj razbremenjevali, kajti zavedali smo se zelo dobro, da je mnogo lažje nekoga kritizirati, kot pa sprejemati kritiko. Končni rezultati takega vsiljevanja oziroma tako izvoljenih odbornikov in pa poslancev danes doživljajo upravičeno kritiko. Mi smo doslej že evidentirali naše kandidate, preostane pa nam še, da se o njihovih kvalitetah in pa o njihovi volji do tega odgovornega dela temeljiteje pogovorimo na naših predvolilnih sestankih, kajti naša odgovornost pri vsem tem ni prav nič manjša od tiste, ki jo prevzema kandidat oziroma naš bodoči odbornik ali poslanec. Zato še enkrat ob koncu tole: vsi bomo svoje delo opravili najboljše le tedaj, če bomo prevzeli nase enako odgovornost kot naši kandidati.

M. F.